

Taxa postală
plătite în num.
No. 22.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 116, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hir-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bányászi
szolidaritás egyetemes napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

211 e 8
Budapest

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmertetlen
leveleket nem
fogadunk el.

Ara 5 lej

Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jambor
F. Bukaresti szerkesztő: Hátsegél
Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 41.

Szerda, 1933 márc. 8

5693. EV | **XVI. EVV**
ADAR 9. | **55 SZÁM.**

A községi választások margójára

Leszavazott egy nehánszáz diák a vá-
lasztásokon és ezzel Cătuneanu bejutott
a városi tanácsba.

Cătuneanu és még tizenegy liberális-
cuzista városatyja.

Diákok, akik nemrégiben kerültek fel
Kolozsvárra, el fogják végezni az egye-
temet, elmennek és soha többé nem fog-
nak visszajönni ebbe a városba, meg vál-
toztatták egy egész város lakosságának
akarátát.

Nehánszáz diák.
Es behozták a városházára ugyanazt a
Cătuneanút, aki szintén nem Kolozsváron
született és amióta itt van, nem sok örö-
möt szerzett a város lakosságának.

Hogy ilyen körülmények között nem
lehet érvényes és nem maradhat meg jog
erősen a városi választás, az kétségtelen.
Most nem mondvaesimált kontesztáció-
ról és kioröltetett tanácsfelosztásról
van szó.

De igenis, politikamentes és egyetemes
érdek az, hogy nehánszáz fiatal ember,
akiknek sem a múltban, sem a jövőben
nem lesz joguk és lehetőségük Kolozsvá-
ron polgári jogokat gyakorolni, ne dönt-
se el szavazataikkal a választások er-
edményét olyan irányban, ami egyetlen
józan polgári rétegnek sem örvedetes.

Van egy másik része is ennek a választás-
nak.

Véleményünk szerint egyetlen szakmai
képviseletnek sem érdeke, hogy Cuzák a
városházán hangoskodjanak.

Miért kell tehát szétforgácsolni a jó-
zan elemeket, minek megbontani a ki-
sebségi pártok egységét, amikor ez csak
olyan eredményekre vezet, hogy 12 anti-
szemita és kisebbségvédő városi tanácsos
bejuthat a tanácsba?

A tegnapi példa kétféle okulásul is
szolgálhat:

Minden öntudatos polgárnak le kell
szavaznia pártjának listájára.

Es nem szabad egységet bontani, nem
szabad önállósodni, mert ez minden
esetben igazolja a latin közmondást:

„Inter duos litigantes tertius gaudet”.

A szatmári példa

A szatmári zsidó orvosok példát adtak
az egész világ zsidóságának, de sőt min-
den haladó és demokratikus érzésű em-
bernek arra, hogy mit és hogyan kell cse-
lekedniök.

A szatmári zsidó orvosok bojkottálják
az I. G. Farbenindustrie német vegyipar
gyógyszerműveit, „mert ez a gyár
milliókkal támogatta Hitler csöceleket és
ezáltal lehetővé tette garázdálkodásaikat,
zsidó temetőket és templomok meggyalázá-
sát, melyek nemcsak minden zsidó kezét
kényszerítik ökölbe, de minden haladóan
gondolkodó embernek arcába szöktetik a
vért”.

Hitler antiszemita iparlovagok zsoldja
juttatta uralomra; e támogatás nélkül
most is ott volna, ahonnan jött: a szelle-
mi és erkölcsi élet csatornájában.

A neki juttatott milliók talán éppen ab-
ból a haszomból eredtek, melyet zsidó ke-
reskedők és főleg zsidó vásárlók juttat-
tak az illető iparlovagoknak azáltal,
hogy készítményeiket megvásárolták és
talán csakis ezeket vásárolták.

Ennek az állapotnak most véget kell
vetni!

A hitlerizmus gazdasági és szellemi té-
ren egyaránt hadat üzent az egész német
és az egész világ zsidóságának és demok-
ráciájának.

Gazdasági és szellemi eszközökkel kell
tehát nekünk is hadat üzeni a hitleriz-
musnak.

Világbojkottot kell megszervezni a vi-
lág zsidóságának és demokratikus érzésű
gazdasági tényezőinek ama német gyárak
és iparlovagok ellen, akik és amelyek
Hitler és a fasiszta reakciót bármilyen
formában támogatták, akik gyáraikból ki-
kergették a zsidó munkásokat és alkál-
mazottakat, mialatt zsidó ezrek és szá-
zezrek fogyasztói minőségben milliókkal
járultak ahhoz, hogy ez lehetővé váljék!

A világ zsidóságának állandóan faji szo-
lidaritását lobbantják szemére, de sajnos,
a valóságban ez a szolidaritás csak igen
halvány és erőtlén konturokban van meg.

A dollár elértéktelenedése demoralizáló hatással lehet az egész világ pénzügyi és gazdasági életére

A bankválság miatt egyre veszedelmesebb mérete- ket ölt Amerikában a defétizmus láza

Tízévi börtönnel sujtják azokat, akik aranyat,
vagy fizetőeszközt juttatnak külföldre. Anglia
folytatja dollárvásárlásait. A kongresszus csü-
törtökön redkivüli ülészakon vitatja meg a
bankreformjavaslatokat

Katasztrófális a helyzet Amerikában

Washington, március 7. A kongresszus
csütörtökön megkezdte rendkívüli ülés-
szakát, amelyen Roosevelt elnök bank-
reformjavaslatára ki fogják mondani a
sürgősséget s azonnal megkezdik a javas-
latok vitáját. A sürgős törvényjavaslatok
a legrövidebb időn belül életbe fognak
lépni, mert különben nem volna elhárít-
ható az egyre veszedelmesebbé váló de-
faitizmus lázának terjedése. A Clearing
House 250 millió dollár értékben pénztár
jegyeket hozott forgalomba, hogy a pénz-
szűke által támadt katasztrófális helyze-
ten valamiképpen változtassanak. A for-
galomba hozott pénztárjegyek öt, tíz és
huszdolláros címletűek.

Egyidejűleg a Fehér Házban szünet
nélkül tárgyalás folyik a bankválságból
kivezető út keresése érdekében. A meg-
oldást mindennél előbbre való fontossá-
gunak tartják.

Februárban 174 millió dollár aranyat
vittek ki az Egyesült Államokból s már-
cius első három napján nem kevesebb,
mint 176 millió dollár értékűre rugott az
aranyexport. Ezért titották be az arany-
kivitelt és határozták el, hogy tíz évi börtö-
nnel és tízezer dollár pénzbüntetéssel
sujtják azokat, akik aranyat, vagy fizető-
eszközt külföldre igyekeznek kijuttatni.
A newyorki Journal of Commerce sze-

rint Anglia, Franciaország és Belgium
a dollár értékének alátámasztására szol-
gáló kölcsönt ajánlottak fel az amerikai
államkincstárnak. A lap ugy értesült,
hogy a hármask akciótól függetlenül az
Angol Bank külön kölcsönajánlatot is
tett, mert a londoni jegybank vezetőségé-
nek az a felfogása, hogy a dollár elérték-
telenedése demoralizáló hatással lenne az
egész világ pénzügyi és gazdasági életére.

A külföld és az amerikai
bankválság

London, március 7. A párizsi, zürichi,
berlini, londoni tőzsdéken dollárban sem-
mi üzlet nem volt.
A dollárkötvények a nemzetközi piaco-
kon árfolyamesést szenvedtek. A dollár
kriszise érzékenyen érinti a csehszlovákiai
pénzpiacot is, mert a cseh koronát annak
idején a dollár arany-alapján stabilizál-
ták. Az értéktőzsdén inflációs álhírekre
hossz robbant ki a papírok árfolyamának
ugrásszerű emelkedésével. Az izgalom a
tőzsdéidő vége felé is fennállott.

Anglia folytatja dollárvásárlásait,
hogy a font ugrásszerű emelkedését meg-
akadályozza. Az utóbbi napokban vásá-
rolt dollárpaketek ellenében az Angol
Bank részére aranyat vásároltak.

Japán bankjai az amerikai bankválság-
ra való tekintettel egyelőre tartózkodnak
mindennemű devizaüzlettelől.

Csang Kai Sek marsall átvette a japánokkal szembenálló kínai hadak fővezérletét

London, március 7. Csang Kai Sek
marsall Tiencsinbe érkezett, ahol átvette
a kínai csapatok főparancsnokságát.

Jeholban most csak guerillaharcok
folytak és a repülőbombákat vetnek a
csapatok elvonulási útvonalaira.

A Daily Express távirata szerint a ja-

pánok a koncessziók megvédésének ür-
gye alatt fel akarnak vonulni Tiencsin
ellen is meg akarják szállani a várost.

Egyidejű jelentés szerint az amerikai
csendes-tengeri flotta 14 egysége utban
van a Fülöp-szigetek kikötőiből Sanghai
és Nanking felé.

Hiszen, ha ez a szolidaritás valóban élő
és ható tényező lenne, úgy a Hitler-
támogató trösztök ellen már régen meg
volna szervezve az európai, sőt az egész
világ zsidóságának bojkottja.

Most azonban itt az ideje, hogy meg-
szervezzük. Itt az ideje, hogy leghalál-
osabb ellenfeleinket, az egész világ civill-
zációjának és haladásának leghalálósabb
ellenségeit azon a ponton támadjuk meg,
ahol a legérzékenyebb.

Tehát gazdasági téren.

A szatmári zsidó orvosok tiszteletre-
méltó kezdeményezését követnie kell
egész Románia zsidó orvosainak, de kö-
vetnie kell kereskedő- és iparostársadal-
mának is.

Mert e bojkott által nemcsak a német
kampószerkesztés iparlovagokra lehet le-
sujtani érzékenyen, megfosztani őket ta-
lán éppen azoktól a millióktól, melyekkel
Hitler terrorlegényeit támogatták, hanem
egyrészt a hazai ipart, másrészt ama de-
mokratikus államok, így elsősorban Fran-

ciaország, Anglia, Csehszlovákia iparát
erősítjük meg, melyek éles és engesztel-
hetetlen frontot alkotnak a hitleri reakció
vel szemben.

Ha Németországban pillanatnyilag el-
van némitva a zsidóság tiltakozó szava,
annál inkább szükség van arra, hogy a
föld minden más táján az egetek ostro-
molja meg a felháborodás és tiltakozás
szava s ami ennél is fontosabb: a tett
ereje.

Itt az ideje, hogy a zsidó szolidaritás
inkább legendás, mint tényleges valósága
— valóban valósággá váljék s abból a küz-
delemből, mely az egész világon megin-
dul a hitleri gyujtogatás ellen, a világ
zsidósága kivége a résztét.

Mert nélküli a szatmári orvosok bátor
és felemelő kezdeményezése csak elszige-
telt jelenség marad s így eleve kudarcra
volna ítélve.

Már pedig ez a kudarc csak Hitler
ujabb győzelmét jelentené.
Ezt pedig nem akarhatjuk.

VILÁG TÜKRE

Ki a főbűnös?

Hozzászoktunk, hogy az antiszemita
részéről olyan vádakkal illessenek ben-
nünket, amelyeknek semmi alapjuk nincs.
Ezekre a vádakra nem is érdemes reagál-
ni, mert demagógikus izük van és fele-
lőtlenek. De ha ezek a vádak hivatalos
tényezők támadó arsenaljába is átmentek
amint ez Colfescu főügyész ur esetében
történt, akkor már nem lehet az ügy fe-
lett napirendre térni.

Nem akarunk az összes vádakkal fog-
lalkozni, mert például azon állításról,
hogy a zsidók bűnöző hajlamuak, éppen a
főügyész ur főügyési minőségében tud-
hatja legjobban, hogy tarthatatlan. Ezt
még az antiszemita sem állítja, mert az
egész világon közismert és statisztikailag
bebizonyított tény, hogy a zsidók, mint
józan és alkoholabsztinens nép a legkeve-
sebb bűnözőt adja. A legfontosabb vád,
amivel foglalkozni akarunk az, hogy a
zsidóság korrumpálja a romániai bürok-
ráciát. A prioritás eldöntése, hogy vajjon
a zsidóság korrumpál avagy a bürokrácia
ab ovo korrumpált, nagyon fontos.

Vegyük sorra a jelenségeket. Minden
állampolgárnak legkedvesebb és leg-
kényelmesebb, ha legálisan uton szerzi meg
a kenyereit és nyugodtan aludhatik. Még
a tolvajok tulnyomó része is kényszerből
lop és nem veszeletlenül bűnöző hajlam-
ból. A tolvajok legtöbbször a társadalom
nevelti a maga igazságtalanságaival. Míg
a társadalom egyik tagja minden támoga-
tást megkap, hogy kényelmesen, sőt fény-
űzően éljen munka nélkül, addig a má-
sik még munka árán sem tudja a leg-
szükségesebbet megszerezni. Az zsidóság-
nak minden rétege már évezredek óta a
társadalom azon kategóriáihoz tartozik,
amely nem részesül semmi kedvezmény-
ben, tálcán nem tálnak elébe semmi
jót; sőt ellenkezőleg, a megszorítások a
kivételes intézkedések egész sorozata
akadályozta meg a múltban és akadályoz-
za még ma is erőinek szabad kifejtését.
Es azért megtanulta, hogy szorgalmasan,
takarékosan és példátlan józanság-
val ellensúlyozza azt, amit a társadalom
tőle megtagad. Es éppen ezen erényeinél
fogva tud mindig megmaradni az illegáli-
tások szorító gyűrűjével szemben a legá-
lítás szük mesgyéjén.

De hipokrizis volna letagadni, hogy a
szeszszel kapcsolatban nem történtek visz-
szaelelések és hogy ezekben nem vettek
részt zsidók is. De ne feledjük, hogy az
ilyen visszaélésekhez két tényező kell: az
elköveti és aki türi. Ott ahol a visszaélés-
seket nem türik, ott is előfordulnak, de
csak elenyésző mértékben. A feketeszsz
garázdálkodása évekig tartott a legna-
gyobb nyilvánosság mellett. Itt már nem
tűrés volt, hanem a legszemérmelenebb
támogatás s részesedés. De térjünk vissza
a prioritás kérdéséhez. A törvényhozás
olyan szeszadót vetett ki, ami egyetlen
volt a prohibícióval. Lehetett-e itt nálunk
végrehajtani olyan törvényeket, amiket
Amerikában sem lehetett? Ezt minden jó-
zan ember beláthatta, hogy nem. A mi
bürokráciánk semmiképpen sem alkalmas
ilyen törvények végrehajtására. Már
maga a megkülönböztetés a borszesz és
ipari szesz között alkalmat adott a vissza-
élésekre.

De ne feledjük azt sem, hogy a szesz-
törvények szigorú végrehajtása számta-
lan zsidó egzisztenciát tett tönkre egy
csapásra, ami könnyen illegálitásokra ra-
gadtatja az embereket. Tehát a törvény-
hozás elsősorban felelős a történetekért.
De nézzük csak a törvényhozás szerepét
egyéb megnyilvánulásaiban. Az adózó kö-
zönség már évek óta reklamálja, hogy ne
egy, hanem több évre vessék ki az adót.
Ezen követelésnek meg van a maga alap-
ja. Eltekintve attól, hogy mindenki ír-
tók a sok felesleges kivetési procedurától,
nálunk az adókules oly magas, hogy a
jövedelem tényleges bevallása mellett min-
den kereskedő, iparos és szabadfoglalko-
zású tönkre menne. Ezt csak úgy lehet
elkerülni, ha az adóalkpot lemerséklük
— a korrupció segítségével. Az évenként
való kivetés tehát a legtöbb adózónak egy

illegális adóttöbbletet és a bürokráciának egy vastag jövedelmet jelent. Vajjon nincs-e ebben szándékosság? Nagyon nehéz ettől az érzéstől megszabadulni. Minden kereskedő, még az ucai kofa is tartozik holmi regisztereket vezetni. Mi célja van ennek? Évek óta folyik a harc ezen regiszterek eltörléséért, de eredménytelenül. És a regisztereket még sem kell vezetni, ha — az ellenőrző közege is úgy akarja. És akarja, ha ezt külön megfizetik. A regiszter célja tehát nem az államkassza, hanem a bürokrácia privát kasszája. A törvényeket ugyan a parlament csinálja, de az anyagot, a véleményezést a minisztériumokban kotyvasztják össze. Már pedig a korrupció főfészkei ott vannak és a korrumpáló törvények onnan indulnak ki. Ennyit a törvényhozás szerepéről. De menjünk tovább. Köz tudomásu, hogy nálunk egy kérvény, egy akta sem nyer elintéztést addig, amíg meg „nem kenik a kereket“. A legjogosultabb ügyet sem lehet intervenciók, protekciók és sápok nélkül elintézni. A kinevezések-nél, főleg ahol kisebbségiük is szóhoz juthatnak, valóságos vásár folyik és mindent a minisztériumokban intéznek el, a külső hatóságoknak még véleményezési hatáskörük sincs. Megtörtént, hogy még a tisztviselők fizetését sem utalták ki sápok nélkül, nem is beszélve a különböző szállítók kálváriájáról. A különböző hatósági közegek sokszor direkt kutatnak és inszenálnak mindenfajta nem létező kihágásokat, hogy aztán egy bizonyos hallgatási díj fejében „elintézzék“ az ügyet. A törvények olyan kuszáltak, zavarosak, hiányosak, ellentmondóak, hogy ezek keretei között lehetetlen élni és a visszaéléseknek hallatlanul tág teret engednek. Lehet ilyen viszonyok között arról beszélni, hogy a zsidóság korrumpálja a bürokráciát?!

De vegyük azt a lehetőséget, hogy a zsidóságban meg van ez a hajlam, lehete a bürokrácia részére valami mentő körülményt találni? Colfescu ügyész ur arra hivatkozik, hogy a 2500 lej fizetésű hivatalnokot kísértésbe hozták a nagy összegek. Elismerem, de egy állami hivatalnoknak tudnia kell, hogy ezeket a nagy összegeket csak az ő segítségével lehetett megkeresni, aztán tudnia kell, hogy ha ő nem segítkezik az állam megkárosításában, akkor neki is több kell hogy jusson, mint 2500 lej havonta. És végül miért alkalmaz az állam ilyen felelős posztokra 2500 lejes fizetésű hivatalnokokat? Miért ad az állam egyáltalán olyan fizetéseket, amelyek nem érik el a létminimumot? De nem olyan tragikus ez a dolog azzal a 2500 lejes fizetéssel, mert először is annak a tisztviselőnek meg van a biztensága, hogy ezt a fizetést emelkedőleg megkapja mindig, aztán meg nyugdíjat élvez és egyéb kedvezményeket. Reménye van, hogy a gyermekeit olesón vagy éppenséggel ingyen felnevelheti és majd elhelyezi állami szolgálatban. Szóval a tisztviselő nyugodtan rábízhatja az ő és gyermekei sorsát az állami kollektivitásra. Hol van az meg a zsidónál? Még a legnagyobb vagyonnal sem bírja magának ezt a biztenságot megszerezni. De nyugtassuk meg az ügyész urat, hogy az ellenőrzés nemcsak erre a 2500 lej fizetésű hivatalnokra volt rábízva. Nem. Sőt: Az ellenőrző közegek légiója élvezte az ellenőrzési jogot kezdve a szemléstől föl az inspektorokig. És ezekre nem lehet ráfogni, hogy kis fizetésűk van, sőt legutóbbnak a vagyona fölülmulta a gyártulajdonosok és bérlők vagyonát együttvéve. Itt tehát nem a kényszer és nem a kísértés játszott szerepet, hanem a közönséges harácsolás.

De menjünk tovább. Minden állampolgár mentalitása az, hogy a kötelezettségből minél több jusson másnak és az előnyökből minél több jusson neki. Ne-hogy ráfogják, hogy az zsidó gondolkodás. Ezt látjuk a politikusoktól lefelé minden kis vidéki bankigazgatóig. A pártharcokban, a közéletben, a közgazdaságban a legtisztábban jut kifejezésre ez az elv. Aki tagadja, az hipokrita és hazug. Az állami bürokrácia kellene legyen az a szerv, amely ennek a személyi önzésnek gátat vet. Ő kell legyen az, amely a jogok és a kötelezettségek közt a harmóniát fenntartja, mert ő képviseli a mindenek fölött álló állam hatalmat és ami a fő, ebből él. Nem az egyszébből, hanem az összességéből. Ha az egyének meg is bocsátható, hogy egyszébbé érdekekben eltekint az összesség érdekétől, de a bürokráciának ez nem bocsátható meg, mert az ő egyéni érdeke szorosan össze van kötve az összesség, az állami kollektivitás érdekeivel. Ha az egyszerű állampolgárnál a vesztegetés, a panama csak kihágás, a hivatalnoknál egyenesen hazárulás, mert elárulta ezt a közönséget, amely eltartja azért, hogy érdekeire nyugtasson.

Alig zajlott le a „Schönbrunni álom“ nagysikerű bemutatója, a

SELECT Mozgó

e hét csütörtökre ismét egy világsikerű aratott filmet tűzött ki műsorára, az

„Arsen Lupin“-t

a Maurice Leblanc közismert agyafurt szélhámos, de mindég szimpátikus regényalakja, egy mozgalmas és pompás humoru, meglepetésekben gazdag filmben megörökítve, a világ két leghíresebb karakterszínészenek:

John és Lionel BARRYMORE

mesteri alakításával.

Amikor tehát Colfescu ügyész ur hallát kiált a zsidókra, de menteni igyekszik a bürokráciát, eltéveszti a hivatását és ugyszólván buzdítja a korrupcióra.

A prioritás dícsősége tehát nem a zsidóságot illeti. Hisz nagyon sok helyen élnek zsidók korrupció nélkül és lehet, hogy jobban élnek, mint itt nálunk a korrupció segítségével. A prio-

ritás a rendszert illeti, amely kezdve a törvényhozástól (ha öntudatlanul is) végig a legutolsó kapusig korrupcióval van telítve. A rendszer, amelyben becsületesen, korrupciómentesen csak fuldokolva lehet egzisztálni. A rendszer, amely nem csak várja, hogy korrumpálják, hanem egyenesen provokálja azt.

Szilágyi Lajos

Megtiltották a dollár-forgalmat az ország területén

A preventív intézkedés, amely a dollárpánikot akarja megelőzni, remélhetőleg csak egy pár napig fog tartani

Mi az oka az amerikai betétes pániknak

Cluj-Kolozsvár, március 7. (Az Uj Kelet tud.) A pénzügyminisztérium ma rendeletet bocsátott ki, amely a dollár forgalmát egyelőre tiltja az ország területén. Mától kezdve a Banca Nationala fiókjai nem adnak el dollárt és beváltani sem fogják a dollár átutalásokat. A rendelet a dollárpanikot igyekszik megakadályozni és remélhető, hogy semmi kihatással nem lesz a pénzügyi életre. Preventív intézkedésnek tekinthető, amely bizonyára nem fog sokáig tartani.

ha a fizetések forgalma megáll, akkor az egész gazdasági élet megbénul. És ha a nagy ipari és kereskedelmi vállalatok készleteiken lázasan tudnak csak azért, hogy pénzhez jussanak, akkor ezzel a beteg világgazdaságra egy újabb, alig elviselhető csapást mérnek. Ha a kormány olyan alternatíva előtt állana, hogy: vagy megnyitja újból a bankokat, vagy pedig sértetlenül fenntartja az ország valutájának értékét, akkor egy felelőséges pénzügyi politikus feltétlenül az aranystandardról való letérés mellett határozna. Vannak, akik azt mondják, hogy ügyes pénzpolitika mellett ez az alternatíva nem is áll fenn vagyis van rá lehetőség hogy a bankok üzemképességét helyreállítsák anélkül, hogy megrendítenék a valutát.

Mi az oka az amerikai betétes pániknak?

Newyork, március 7. Az amerikai bankok kapuit lezárták. Newyork bankjai, amelyek közül a legnagyobb egyedül hatalmasabb összegű letétek fölött rendelkezik, mint más nagy állam nagybancái együttvéve, a nemzetközi pénzpiacnak ezek az egyedülvaló uralkodói, amelyek a világháborúval is dacolni tudtak és amelyek a háboru után zavarok után még hatalmasabbak és gazdagabbak voltak, mint valaha, ezek a bankok most a világháború iga-ja alatt összeroppanni látszanak.

Holnap, csütörtökön Paul Wegener első hangosfilmje: „Öngyilkosok klubja“ Gyenge idegzetűeknek tiltva.

Balázsfalván, Nagyváradon és Kisenevben épülnek fel a román rádió új adóállomásai

Minisztertanácsi határozat mondja ki, hogy az új adók építését a magyar és orosz rádió propaganda ellensúlyozása tette szükségessé. Balázsfalván a világ egyik legnagyobb adója készül

Bucuresti-Bukarest, március 7. (Az Uj Kelet tud.) Miután a kamara is tudomásul vette, hogy az angol Marconi-céggel a balázsfalvi nagyadó építésére vonatkozólag kötött megállapodás érvényes, a román rádiótársaság hozzáállott egy nagyobb szabású terv kidolgozásához, amelynek célja a román rádió adóhálózatát kibővíteni és a román műsort egész Európában hallhatóvá tenni. A vonatkozó tervezetet a legutóbbi minisztertanács letárgyalta és magáévá tette, úgy, hogy az rövidesen megvalósításra kerül. A minisztertanácsi határozat megállapítja, hogy az adóhálózat kibővítését nemcsak az ország lakosságának lelki és kulturális szükségletei kívánják meg, hanem morális nemzetvédelmi szempontok is. A felállítandó új adók hivatása az, hogy ellensúlyozzák részint a magyar, részint pedig az orosz adóállomások műsorának dominálását a román területek fölött. Különösképen figyelembe vették azt, hogy a magyar kormány Debrecenben építetteti egyik új adóját, az orosz kormány pedig a közvetlenül a román határmentén fekvő Tiraspol városban állított fel rádióadót, amely román programot is sugároz.

labbi területein is fogható lesz egyszerű detektoros készülékekkel. (?) Balázsfalva mindenekelőtt is a bucaresti leadó műsorát fogja közvetíteni, de kábel összeköttetéssel Kolozsvárral, Jasival és szükség esetén az ország más kulturcentrumaival is, ahonnan ugyancsak fog műsort adhatni. Balázsfalvára azért esett a választás, mert szakértők tanulmányai szerint ez a pont az, ahonnan a legkedvezőbb feltételek mellett lehet programot közvetíteni az egész országba.

A hosszuhullám balázsfalvai állomáson kívül két középhullámú adó építését is elhatározta a román rádiótársaság. Az egyiket Nagyváradon állítják fel, és a magyar, a másikat Kisenevben létesítik és az orosz leadók ellensúlyozására fog szolgálni.

Zseblámpához és rádióhoz csak

DURA-elemet

használjon!

A betétesek rohama

A cio mire

Londoni Sz. kettő...
cy az...
barát...
miniszter...
selő és...
vezető...
terítke...
Chaim...
Cionista

Weiz...
ta Pale...
lődsét...
dők hely...
— Ser...
től azt...
szerint...
életét...
amikor...
és polit...
napra e...
és közép...
Mi csak...
zsidókna...
tartást...
ban tud...
nemzsidó...
lönösen...
szimpáti...
delemben...
ciájukért...
Weizma...
rölt a r...
gi jelent...
szocialist...
ez az ang...
jával kise...

A Völk...
talosa hat...
nista Vil...
szédere a...
„Chaim...
együtt iz...
telen haz...
gi pogrom...
irja a lap...

— A ma...
szocialista...
lett és ma...
mészetesen...
jelentés al...
szághban p...
„Már es...
cítálja a...
Heraldból...
nagy méz...
repelnek a...
lagos mar...
nak vanna...
számos biz...
ciálísták...
körökben...
várható az...
Hogy mily...
tenni, ez m...
a világköz...
akadályoz...
csak a zsidó...
és a többi...
még bizony...
ják az emb...
dás szentség...
pett fel kö...
ellen, ezt az...
szik a nemz...
zsidók egy...
godalommal...
hetetlenek...
milyen lép...
adás lesz h...
nemétország...
menekülési...
ban, hogy...
elevenen fog...
Hitlernek se...
„Az új bi...
zsidó propa...
vább a Völk...
raldot — Ch...
nista szöv...
ment Pale...
együttérzés...

A hillerista sajtó Weizmann Chaim ellen uszít

A cionista vezér Londonban a világ zsidóságának szimpátiájáról biztosította a német zsidókat, mire a „Völkischer Beobachter“ azzal támadja Weizmann, hogy olyan vádak hangoztat, amit nem tud bizonyítani

A nációk tiltakoznak a pogrom vádak ellen

London, március 7. Március 2-án a londoni Savoy szállóban nagyszabású bankettet rendezett az angliai Jewish Agency az angol alsó és felsőház Palesztina-barát tagjainak tiszteletére. Volt és aktív miniszterek, mint egy száz angol képviselő és az angol és zsidó közélet számos vezetőszemélyisége vett részt az ötszáz teretű banketten. Az elnöki székben dr. Chaim Weizmann, a Jewish Agency és a Cionista Világszervezet volt elnöke ült.

Weizmann szövege a német zsidókról

Weizmann megnyitó beszédében vázolta Palesztina gazdasági és szociális fejlődését, majd rátérve a németországi zsidók helyzetére a következőket mondotta: — Senki sem tagadja meg Németország től azt a jogot, hogy a maga felfogása szerint szabályozza politikai és szociális életét. Mi zsidók még sem hallgathatunk, amikor a németországi zsidók gazdasági és politikai egzisztenciáját egy napról napra elviselhetlenebbé váló, primitív és középkori antiszemitizmus fenyegeti. Mi csak azt mondhatjuk a németországi zsidóknak: mutassanak bátorságot és kitartást. A megpróbáltatások súlyos óráiban tudják meg, hogy a világ zsidó és nemzsidó, felvilágosult közvéleménye, különösen Angliában, a maga rendületlen szimpátiájával mögöttük áll abban a küzdelemben, amelyet jogaikért és egzisztenciájukért kell ma megvívniok.

Weizmann beszéde mély hatást gyakorolt a résztvevőkre és mint a németországi jelentésekből kitűnik, a német nemzeti szociálistákat rendkívül kinosan érintette ez az angol vezetőpolitikuskok szimpátiájával kísért beszéd.

Weizmann beszédének visszhangja Berlinben

A Völkischer Beobachter, Hitler hivatalosa hatalmas cikkben reflektált a Cionista Világszervezet volt elnökének beszédére a következő feltűnő cím alatt: „Chaim Weizmann és a Daily Herald együtt izgatnak Németország ellen. Szemtelen hazugságok állítólagos németországi pogromokról“. Ezután a következőket írja a lap:

A hillerista sajtó attackja a Daily Herald ellen

— A marxista Daily Herald a nemzeti szociálista ellenes propaganda szócsöve lett és magas helyről származó — de természetesen légből kapott — szenzációs jelentés alapján arról ír, hogy Németországban pogromok állanak küszöbön.

„Már csak napok, sőt órák kérdése, — vitálja a Völkischer Beobachter a Daily Heraldból — hogy kezdetét vegyék a nagy megszárlások. A zsidók tizezerei szerepelnek a fekete listákon, miután állítólagos marxistáknak vagy kommunistáknak vannak nyilvánítva. Londonban számos bizonyíték futott be a nemzeti szociálisták szándékairól. Az ügyet a magas körökben is tárgyalják. A közeli napokra várható az angol körök intervenciója. Hogy milyen formában fog ez megtörténni, ez még igen kényes kérdés. De csak a világgözvélemény nyomása tudja megakadályozni a katasztrófát. Ez pedig nem csak a zsidó népre megy, hanem az angol és a többi népeket is érinti, amelyek még bizonyos mértékben tiszteletben tartják az emberi élet és a szabad gondolkodás szentségét. Hitler ugyan még nem lépett fel közvetlenül támadólag a zsidók ellen, ezt azonban lépten-nyomon megtesszik a nemzeti szociálista lapok. Az angol zsidók egyre nagyobb félelemmel és aggodalommal figyelik a helyzetet. De tehetetlenek, mert attól félnek, hogy bármilyen lépés is történné részükről, ez jeladás lesz hittestvéreik legyilkolására. A németországi zsidók sehol sem látnak menekülési lehetőséget. Ugylátszik azonban, hogy az egész világ érzelmeit oly elevenen fogják felkorbácsolni, hogy azt Hitlernek sem lesz szabad lebecsülnie.“

„Az új birodalmi kormány ellen folyó zsidó propaganda keretében — idézi tovább a Völkischer Beobachter a Daily Heraldot — Chaim Weizmann az angol cionista szövetség elnöke az angol parlament Palesztina-barátainak gyűlésén „együttérzését“ fejezte ki a német-

országi zsidók iránt. A gyűlésen mintegy 100 képviselő vett részt, köztük Samuel a liberális vezér és Elliot mezőgazdasági miniszter is megjelent. Es Weizmann a következőket mondotta: „A veszedelem órájában tudják meg a németországi zsidók, hogy nincsenek egyedül, hanem az összes civilizált országok és különösen Anglia felvilágosodott közvéleménye teljes súlyával mögöttük áll a reakció erői elleni harcukban.“

A Völkischer Beobachter londoni tudósítójának eme jelentéséhez a következő megjegyzést fűzi hozzá:

A hillerista sajtó hamisít

„A londoni jelentés kapcsán meg kell állapítani, hogy sem a marxista Daily Herald, sem Weizmann, a cionista vezér a bizonyítékok árnyékával sem tudják alátámasztani állításait. Tehát egy felelőtlen izgatásról van szó, amelyet nem lehet eléggé lealacsonyítani. Véleményünk szerint legfőbb ideje már, hogy a külföld hivatalos politikuskait elválassz-

szuk ezektől az izgatásoktól.“

A Völkischer Beobachter fenti cikkéhez az „Ita“ a következő megjegyzést fűzi: Mesterségesen, szándékosan keveri össze Weizmann beszédét a Daily Herald cikkeivel holott a kettő között semilyen kapcsolat nincs. Weizmann szimpatia-nyilatkozatot tett a német zsidók irányában és tiltakozott az antiszemitizmus ellen. Mesterséges kiforgatása a dolognak — és itt van az uszító tendencia — hogy Weizmann nem tudja bizonyítani vádjait. Hiszen Weizmann nem vádolt és semilyen kapcsolat nincs a között, amit ő mondott és a között, amit az angol lap írt. Weizmann nem támadta a német kormányt, hanem sikra szállott németországi testvérei sorsáért. Nem tett célzást pogromokra sem, mint ahogy ezt a nációk lapja igyekszik beállítani a német nép előtt. A nemzeti szociálista sajtó nyilvánvalóan el akar oszlatni minden hiedelmet, amely pogromokra gondol. Ugyanakkor azonban ezeknek a lapoknak minden sora nem egyéb, mint uszítás a pogromokra.

Holnap, csütörtökön: Paul Wegener első

hangosfilmje:

„Öngyilkosok klubja“

Gyenge idegzetűeknek eltiltva.

Öt hétig tartott mindössze az idej tél

Emelkedtek a hőmérséklet — megkezdődtek az áradások

Bucuresti-Bukarest, március 7. (Az Új Kelet tud.) A bukaresti meteorológiai intézet jelentése szerint a hőmérséklet az egész ország területén állandó emelkedést mutat. Hétfőn Bukarestben 12, Kolozsváron 13 fok Celziust mutatott a higgyan a fagyponthoz fölé. Bihar megyében és a Bánátságban már a 15-16 fokos felmelegedés sem megy ritkaságszámba. A hőmérséklet fokozódó emelkedése következtében az egész ország területén megkezdődött a hóolvadás, sőt a legutolsó jelentések már árverzekről is számolnak be. Különösen Erdélyben fenyeget az árvízveszedelem. A vasutvonalat Ludas és Beszterce között két helyen is elmosta az áradás, az országban más pontjain pedig a vizek állandó növekedése következtében attól tartanak, hogy az ár-

vizek katasztrófális méreteket fognak ölteni.

A meteorológiai intézet megállapítása szerint az 1932-33. évi tél kivételesen rövid volt. Hó meglehetősen esett és volt néhány kemény téli nap ugyan, de a tél maga nem tartott tovább mint öt hétig, míg az elmúlt évben a hideg időjárás nyolc hónapra keresztül húzódtott el, szeptembertől áprilisig tartott. Az időjárás felmelegedését Meme ri francia meteorológus bejósolta már néhány héttel ezelőtt, bizonyos napfoltok megjelenése alapján. Március 10-én a napfoltok el fognak tűnni, ami az időjárás brüszk változását vonhatja maga után. Néhány hétig hideg és meleg napok fognak váltakozni, a tél azonban már befejezettnek tekinthető.

Az erdélyi szászok kitörő örömmel fogadták Hitler választási győzelmét

A Dimineata éles támadása az erdélyi szász hitlerizmus ellen

Bucuresti-Bukarest, március 7. (Az Új Kelet tud.) A „Dimineata“ mai számában Vasile Munteanu, a lap kolozsvári szerkesztője rendkívül érdekes cikket írt az erdélyi szászoknak a hitlerizmus előretörésével kapcsolatban tanúsított magatartásáról. Az erdélyi szász iskolákban Luther és Goethe helyett Hitlerrel tartanak előadást a tanárok és tanítók, a szász intellektuelek pedig Bismarckkal hasonlítják össze a politikai hierarchia magas polcára felmászott mázolozógédet. Hitler választási győzelmét leirhatatlan deliriummal fogadták az erdélyi szászok, akik megfoghatatlan módon egészen belerésztették a náci front előretörésébe.

Ha csak belső meggyőződés dolga volna a szászok új politikai orientálódása, nem lehetne egy szóval sem tiltakozni ellene — állapítja meg Munteanu. Az erdélyi hitlerizmusnak vannak azonban olyan következményei is amelyek már az ország demokratikus érületét, sőt magát a belső rendet is kizárólag érintik. Midőn néhány nemzeti pártvezetői vezetők 1929-ben meg akarta szervezni a voinic-csapatokat,

mindenünnön a legélesebben tiltakoztak ez ellen és az eredmény az volt, hogy végül is maga Maniu tiltotta be a szervezkedést. Ami nincs megengedve a nemzeti parasztpártnak, még kevésbé engedhető meg az erdélyi szászoknak. Abszurd valami, hogy nyugodt életű erdélyi városok és falvak uccáinak csendjét hillerista rohamcsapatok felvonulásának zaja kavargja fel és egészen abszurd valami, hogy ezek a rohamcsapatok katonai gyakorlatokat végezzenek ország-világ szemelátárára. Nem beszélünk arról, hogy az erdélyi szász hitlerizmus önmagában is nevéstéges valami, hiszen milyen formában járulhatnak hozzá az erdélyi szászok Hitler imperialista álmainak megvalósításához? Ha csak nem arra gondolnak, hogy államesínyt kísérelnek meg és kezükbe kaparintják Erdélyt...

Munteanu felteszi végül a kérdést, mit szólna mindezekhez a romániai német párt? A hitlerizmus függékének tekintie magát, vagy pedig egy, a Románia politikai tendjébe beilleszkedő pártnak?

Bernáth Aranka

Legújabb külföldi tavaszi

kalapmodellek

Bernáth Aranka

most megnyit

kalap-szalonzóban

Cluj, Piata Unirii (Fóter) 29. Bánffy-palota.

Egy rosszul értett szó miatt véresre vertek a csendőrök két szatmári zsidó fiút

Satmar-Szatmár, március 7. (Az Új Kelet tud.) Szatmár zsidóságát felháborító botrány tartja izgalomban. Szombaton délelőtt két zsidó fiatalember haladt el a szatmári csendőrlaktanya előtt. Az egyik, névszerint Wertheimer Mayer azt mondta jiddis nyelven, tréfás tónusban: „Die Naar!“

Szerencsétlenségükre szembejött velük három csendőrlégény, akik különösen egy értelmeztek, hogy Wertheimer „gáinar“-t mondott, (ami magyarul csirkefogót jelent) s hogy ez a kifejezés a csendőrököt illette. Mindkettőjüket beinvitálták a kaszárnyába, ahol súlyosan megverték, majd lecsukták őket. A szülők azonnali intervenciója folytán főügyészi rendelkezésre engedték szabadlábra a két fiatalembert, akik bántalmazás és hivatalos hatalommal való visszaélés címén feljelentést tettek a brutális csendőrök ellen.

Szívszékihűlésben meghalt Willy Dinermann, a regáli zsidóság egyik vezére

Bucuresti-Bukarest, március 7. (Az Új Kelet tud.) A bukaresti zsidóság váratlanul elveszítette egyik kimagasló vezetőjét. Szombaton délután öt órakor szívszékihűlés következtében meghalt egy bécsi szállóban Willy Dinermann, a Banca Moldova vezérigazgatója. Dinermann pénteken este az Orient expressszel utazott el Bukarestből Bécsbe, ahol az Imperial-szállodában szállt meg. Néhány perccel megérkezése után a szálló halljában rosszul lett fogta el és még mielőtt az előhívott orvosok közbeléphetek volna, kiszívnedett. Az aránylag fiatalon elhunyt bankvezér Blanc Arisztid és Eli Bercovici mellett a román gazdasági és pénzügyi élet vezérei közé tartozott. A Banca Moldova az ő irányítása mellett nőtte ki magát a regáli zsidóság legtekintélyesebb pénzintézetévé.

Dinermann tevékeny részt vett zsidó jótékonsági akciókban, de meggyőződésekben asszimiláns volt. Kiterjedt összeköttetésekkel rendelkezett és a Iorga-kormány alatt a jasi kereskedelmi kamara szenátorává választották meg. Halála a regáli zsidóság körében mély megdöbbenést keltett. A Marmorosch és Bercovici-bankok összeomlása után Willy Dinermann maradt az egyetlen zsidó bankvezér, aki megtartotta pozícióját a fővárosban. Holttestét hazaszállítják és Jasiban fogják eltemetni.

Ujdonsági

Ujdonsági

JOSEPH ROTH

HIOB

c. regénye.

Ara 84 lej

Heine óta még egyetlen író sem dolgozott fel zsidó tárgyat olyan ragyogó és emelkedett nyelven, olyan feledhetlenül megkapó szép képekben, az élmény akkora tűzzel és mélységgel, mint Joseph Roth „HioB“ c. regényében. Kapható az Új Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltés előzetes beküldése mellett (bélyeghen is) vagy utánvételt.

A legszerencsésebbek mégis csak a

Banca Ilescu S. A. Cluj

erdélyrészi hivatalos nagy főelárusító sorsjegyei maradnak, melyet igazol az, hogy az előző osztályon 10,239.000 Lei nyereményt prompt kifizetett. Vegyen vagy rendeljen azonnal nyerősorsjegyet

Az első milliós nyereményt a

Kereskedelmi Hitelintézet R. T. Cluj,

sorsjegye nyerte a folyó huzásnál, mely március 16-ig tart. Sorsjegyek még kaphatók a főelárusítónál, Cluj, Piata Unirii 20.

Ne mulassza el az alkalmat, mert a Kereskedelmi Hitelintézetnél vásárolt sorsjeggyel 10,000.000 lejt is nyerheti!

Wertheimer Miksát diszelnökkévé választotta a kolozsvári Chevra Kadisa

Chalutetep a Chevra telkén — Száz gyermek felruházása

Cluj-Kolozsvár, március 7. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári ortodox zsidó hitközség Chevra Kadisája e hó 5-én tartotta 98-ik évi közgyűlését László Gyula elnök vezetésével. Az elnöki jelentésből kimagaslik az a tény, hogy a redükált költségvetésnek, 800 ezer lejnek 50 százaléka jutott. A temetések száma 93 férfi, 72 nő és 31 gyermek. A Chevrának 21 tagja hunyt el az elmúlt évben, köztük a vezetőségnek három kimagasló érdemes tagja: Heller Samu, Molnár Jakab és Schwarcz Jakab. Az elnök a barátság és szeretet szavaival emlékezett meg Pál Leopoldról, aki hosszú éveken át gondnoka volt a Chevrának és Palesztinába költözött. Az év során 14 új tag került a Chevrába, amely 13 előjárásági és 5 választmányi ülést tartott.

A székhatat renoválták és az új temető szántóföldjét chalutetepnek engedték át hogy azon Mizrachista és agudista ifjak felkészüljenek a Palesztina-munkára. A Chevra 146 ezer lej segélyt osztott ki. Felruházott száz gyermeket 20 ezer lej költséggel. Az egyleti orvos 1500 esetben részesített gyógykezelésben helybeli szegényeket. Négyezer esetben szolgáltattak ki orvosi receptet. Az elnök kiemelt beszédében a vezetőség lelkes és akadályt nem ismerő munkáját és a tisztviselőkar szorgalmas becsületét méltóztatta.

Appellált a tagok köteleességére, arra kérve mindenkit, hogy támogassák a zsidóságnak ezt a szent egyetét. Az elnöki, valamint a titkári jelentést a gyűlés tagjai figyelemmel és meghatóan hallgatták végig.

Adler Sámuel volt hitközségi és Chevra elnök örömmel konstataja, hogy a közgyűlés meg van elégedve az elmúlt év munkájával, köszönetet mond László Gyula elnöknek és munkatársainak. Javasolja a felmentvény megadását, ami egyhangulag történik meg. Rimóczy Jakab kiemeli Wertheimer Miksa érdemeit, aki közel tizenöt éven át viselte a Chevra elnöki tiszttségét és ezalatt székhatat és telket szerzett a Chevrának. Indítványozza, hogy válasszák meg Wertheimer Miksát a Chevra diszelnökkévé. Az indítványt a közgyűlés egyhangulag elfogadja, majd a közgyűlés egyhangulag lelkedéssel magáévá tette és a kiállított diszklevelet nagy küldöttség adta át. Wertheimer Miksa megindult szavakkal vette tudomásul a megtisztelő határozatot és köszönetét fejezte ki mindazoknak, főleg Rimóczy Jakabnak és Mózes Elek titkárnak, akik nehéz munkájában állandóan segítettek.

Szederkényi Anna: Felszabadultak. A kitérő író a ma asszonyának és verő korunknak legizőbb problémáit tárgyalja regényében. Ára csak 32 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Több oldalról is megpeticionálták a községi választásokat

12 blokkista tanácsosa van az új tanácsnak

Cluj-Kolozsvár, március 7. (Az Uj Kelet tud.) A kolozsvári községi tanácsválasztások lezajlása után politikai körökben izgalommal tárgyalják az eseményeket. Kétségtelen, hogy a hétfőn megválasztott tanács nem fog jogaiba lépni, mert a választást több oldalról is megtámadták. A kartellpártok nem nyugosznak bele a választásba, mert a diákok törvénytelenül szavaztak. Mint megirtuk, a diákokot törvénytelenül választották alá. A városházán biztosra veszik, hogy a belügyminisztérium helyt fog adni a kontesztációknak és a választást megsemmisítik. Nemesak a kartell, de a Liga Românească és a Kereskedő-Iparos blokk is kontesztációval él és így remélik, hogy a választást megsemmisítik és az új választások kiírásáig az interimár bizottság fogja továbbra is vezetni az ügyeket.

Dr. Andrei Augustin a választási elnök jelentése alapján kedden délelben úrlete ki hivatalosan az eredményt. E szerint a blokknak tizenkét tagja jutott be a tanácsba s így Tuffli Richard volt alpolgármester is kiesett a községi tanácsból.

A választás eredményeként a községi tanácsba a következő tanácsosok kerültek be:

E. Hatiganu, nemzeti parasztpárti Kovács András, magyarpárti Dr. Kertész Jenő, zsidópárti Raffay István szocdem. Dr. Porotiu Valentin nemzeti parasztp. Dr. Gabányi Imre magyarpárti

Dr. Deleu Victor nemzeti parasztpárti Oltean Petru szocdem. Dr. Klein Miksa zsidópárti Uray Sándor magyarpárti Dr. Flaviu Laurentiu nemz. parasztp. Balázs István magyarpárti Vigdorovits Izso zsidópárti Hoffer Géza szocdem. Căpusan V. nemzeti parasztpárti Dr. Bartha Ignác magyarpárti P. Cure nemzeti parasztpárti I. Jumanca szocdem. Dr. H. Müller németpárti Szabó József magyarpárti Dr. Moldovan Valer nemz. parasztpárti Bruder Ferenc szocdem. Schwartz Márton zsidópárti Török Árpád magyarpárti Gh. Sion, blokk I. C. Cătuneanu blokk V. Candrea blokk St. Penes blokk E. Bratu blokk V. Pop blokk V. Borza blokk Dr. V. Ancusa blokk Dr. A. Hetco blokk Gh. Almasan blokk V. Chircosau blokk Manaliu Gheorghe blokk

Itt említjük meg, hogy tegnapi énkünkbe téves információ folytán sajnálatos elírás került be. Azt írtuk, hogy Colfescu ügyész az Avram Iancu uccai választói kerületben elnököt és ő engedte meg elsőnek, hogy a diákok a törvénytelenül ítélet alapján lesavazzanak. Meggyőződünk róla, hogy Colfescu ügyész nem volt elnöke a választókörzetnek és egyetlen kerületben sem vezetett választásokat. Avram Iancu uccában a szavazásokat egész napon át Drăgusan törvénytelenül ki tanácselnök vezette.

KÖZGAZDASÁG

Forgalmi adót kell fizetni a saját rezsiben előállított ipari villany után

Cluj-Kolozsvár, március 7. A forgalmi adótörvény kiegészítő végrehajtási utasítása most érkezett meg a pénzügyigazgatóságokhoz. Nagyrészt azokat a paragrafusokat tartalmazza, amelyeket már a törvény megjelenése idején közöltünk. Van azonban két olyan rendelkezése is a pénzügyminisztériumnak, amelyek különösen Erdélyben suttanak erősen néhány iparvállalatot.

A pénzügyminisztérium kategórikusan leszögezi, hogy a fogyasztott villanyáram után kötelesek

olyan vállalatok is forgalmi adót fizetni, melyek a termeléshez szüksé-

ges villanyáramot saját maguk állítják elő.

Ez a rendelkezés különösen súlyosan érinti azokat a kismalmokat, melyek egyedül állnak egy-egy faluban és hogy a termeléshez megfelelő hajtóerőt nyerve, kénytelenek egy kis villamos dinamót is felszerelni. Nagyon sok esetben ezek a kis villanydinamók jelentik a civilizációt az egész faluban, mert az egész falut ellátják villanyárammal.

Az új forgalmi adórendelet a vidéken dolgozó vállalatokat tehát mind súlyosan érinti. Emellett a rendelkezés éppen a legsúlyosabb helyzetben levő vállalatokat sújtja,

mert hiszen a falusi kisüzemek minden bizonnyal azért vonultak vidékre, hogy itt az olcsóbb munkaerő révén rezsimegtakarítással segítsenek helyzetükön. A kis malmok, melyek saját dinamóval dolgoznak, az új adóval olyan helyzetbe kerülnek, hogy sok közülük kénytelen lesz leállítani üzemét, miután a saját villany alapjában amugyis költségtöbbletet jelent. Ha pedig ez a költségtöbblet még növekszik, akkor a kalkulációk aligha válnak be.

A forgalmi adó végrehajtási utasítása kiterjed azokra a vállalatokra is, melyek a fűtőanyagjukat saját erdejükből, vagy bányájukból veszik. A pénzügyminisztérium most úgy rendelkezik, hogy

ezek a vállalatok is kötelesek forgalmi adót fizetni az elhasznált fűtőanyag után,

tekintet nélkül arra, hogy ezek a fűtőanyagok

kereskedelmi forgalomba nem kerültek.

A pénzügyminisztérium körrendelete általános megütöztetést keltett az iparvállalatok körében. Az UGIR máris megtette a szükséges lépéseket, hogy a sérelmes rendelkezést visszavonja, vagy enyhítse, annál is inkább, mert a forgalmi adótörvény, mint a neve is bizonyítja, csak forgalomban levő nyersanyag, vagy fűtő anyagra vonatkozhat, de nem a kereskedelmi forgalomtól távolálló, saját rezsiben előállított anyagokra.

Milyen a vetés? Az ország több részén nagy esőzések voltak az utóbbi két hétben. A felsőbb vidékeken még havazott de az alföldökön megindult az olvadás. Fagytól nem kell tartani, mert a kritikus vidékeken még vastag hóréteg takarja a földeket. Az őszi vetéseket remélhetőleg seholsem fogja kár érni, mert a nyugati részekben, ahol az olvadás már egészen eltakarította a havat, nem jelentkezik ujjabb fagyok. A föld nedvessége kitünő és a vetések mindenütt jól teleltek. A hó-takaró alól kikerülő őszi buza élénk, zöld és sűrű. Az árpa és a rozs fejlődése kielégítő. A repcét azonban igen sok helyen valószínűleg újra fog kellenni vetni, mert nem fejlődött ki az őszi vetés.

Nagy esést mutat az Egyesült Államok gabonaexportja. Londonból jelentik: A kanadai dollár 12 százalékos értékesítkése miatt az Egyesült Államok gabonaexportja nagy esést mutat. A látható buzakészletek aggasztó tömegre halmozódtak fel s most 360 millió bushelt tesznek ki. Lajpjelentések szerint az Unió iparvállalatainak egész sora Kanadába készül átköltözködni. Az átköltözködési akció már folyamatban van. Februárban 62 vállalat tette át üzemét az angol dominium területére.

Keresztények a zsidó fronton. Irta: Dr. N. M. Gelber, fordította: Dr. Kupfer Miksa. A zsidó történelem legérdekesebb fejezetét tárja fel ez a pompás könyv. Tizenhárom rendkívül érdekes monográfia a történelem azon keresztény alakjairól, tudósokról, írókról, fejedelmekről és diplomatákról, akik páratlan odaadással küzdöttek a zsidó nép jogaiért és szebb jövőjéért. Palesztina felépítéséért, olyan időben, amikor ezt maga a zsidó nem akarta. A könyv ára fűtve 90 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Bucures dósítójátó vitai zsidó ben törté belügymin dök kárta ügyminisz selő tudor irodája m ket a kár A kam nyomtato büdzsé ve

A ma Marzescu tához szö teljeses e riomokat büntetni nista del lógiát a Ghites kapnak Socor: oldali pá ról? Zelea son! Mi Socor: a komm azonban melyek tetendő törvény pártérde Madg be a cul

Socor: a büncs an me vény n tó joga Az bűnté rend sem részt demó ütkö Ioan

len bes szabads sol, an törvény

Dr. tink m vényja rendtő Csatlai hoz, k ját. A re r akarv Aggod pártok ni, me vény megb kat. hányt szerep „En mik

Ha m Wille na, a bályo közöll szánd azont az os jük a vagy nak rend — m polgá dat törvé ható Ma

Ellenzéki és kormánypárti képviselők attakja a Mărzescu törvény módosítása ellen

Socor Emil dr., Pompiliu Ionitescu és Willer József dr. élesen támadták a rendtörvény módosítását. Kapnak-e pénzt külföldről a jobboldali szervezetek?

"A dalárdák az állam ellen fognak énekelni, minden tudományos cikk az állam ellen fog irányulni" ...

Bucuresti, március 6. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Landau képviselőnek a grivitali zsidó kereskedők kártérítése ügyében történt intervenciójára Mironescu belügyminiszter elrendelte ama kereskedők kártalanítását, akik ezt kérték. A belügyminiszter írásban adta ezt a képviselő tudomására és a Zsidó Párt központi irodájára megteremtette a szükséges intézkedéseket a károsultak összeírására.

A kamarában ma szétosztották a kiemelt költségvetési javaslatot. A költség végeleges összege 23,437.573.454 lej.

A jobboldali pártok pénzt kapnak külföldről

A mai ülésen Socor pártönkivüli a Mărzescu-féle törvény módosító javaslatához szólt fel, hevesen támadva azt és teljesen elhibázottnak mondja ama kritikákat, amelyek alapján ez a törvény büntetni akarja az ugynevezett kommunista deliktumokat, összezavarva az ideológiát a büncselekménnyel.

Ghitescu: A kommunisták külföldről kapnak pénzt.

Socor: Azt hiszi ön, hogy a szélső jobb oldali pártok nem kapnak pénzt külföldről?

Zelea Codreanu: Rágalom! Bizonyítson! Mi a szegénységünkkel küzdünk!

Socor: Alkossanak külön törvényeket a kommunisták számára, ha így akarják azonban a törvényben precizizálni kell, melyek ama deliktumok, amelyekért büntetendők lesznek, de ne használják ezt a törvényt az összes polgárokkal szemben pártérdekből.

Madgearu törvényjavaslatot terjeszt be a cukorilleték rendezéséről.

Az intenció nem büntethető

Socor folytatva beszédét, ismétli, hogy a büncselekmények kritériumait világosan meg kell határozni, mert így a törvény nagy igazságtalanságokra és kiáltó jogtalanságokra vezethet.

Az intenciókat nem lehet jogilag büntetni. A szociáldemokrata párt a rend pártja, nem lehet semmit sem e párt ellen felhozni, de ime, ha résztvennék egy nemzetközi szociáldemokrata kongresszuson, már össze ütközésbe jönnék ezzel a törvénnyel.

Ionitescu kormánypárti a javaslat ellen beszél, amely az egyéni és szakmai szabadság ellen van. Módosításokat javasol, amelyek a javaslatot demokratikus törvényvé váloztathassák.

Dr. Willer József: Ritkán ostromoltunk meg annyira egyetértően, egy törvényjavaslatot, mint a Mărzescu-féle rendtörvénynek ezt a kiegészítését. Csatlakozom az elhangzott tiltakozásokhoz, kifejtve a magyar párt álláspontját. Az ostromállapot — mint arra előző rámutattunk, — akarva — nem akarva, tulbuzgósághoz fog vezetni. Aggodalmunk, indokolt volt, egyes pártok, amelyek siettek azt megszavazni, most hevesen támadják a rendtörvény megszigorítását. A pártok már megbánták elhírtelenkedett szavazatukat. Periteanu előadónak szemére hányták, minek vállal ilyen díctelen szerepet, mire így vágott vissza:

"Engem nem érdekél a végrehatás mikéntje, én csak a törvény megszövegezéséért vagyok felelős."

Ha minden törzsmester, — folytatta Willer, — egy Armand Calinescu volna, akkor még a legdrágább rendszabályok is olyan tapintattal volnának közölhetők, hogy nem zavarnák a jószándéku polgárok életét. A valóság azonban egészen más. Amióta behozták az ostromállapotot, garmadával gyűjtjük a vérlázító eseteket. A csendőr, vagy rendőr-altiszt saját színvonalának megfelelően értelmezve a felsőbb rendelkezéseket, zaklatja és meggyötri — minden ok nélkül — a legderekabb polgárokat. Egy marosvásárhelyi példát hoz fel; majd kifejti, hogy a jelen törvényjavaslatnak nyújtható és tágitható kifejezései vannak.

Minden kimondott, vagy leirt szó

veszélyes hátteret kaphat. A dalárdák majd az állam biztonsága ellen fognak énekelni, tudományos és hírlapi cikkek egyaránt a Romániában fennálló gazdasági és társadalmi rend felforgatására fognak törekedni, a kisebbségi polgárnak meg régen rossz lesz, hiszen nem is lehet az más, mint megrögzött irredenta s már születésénél fogva rászóljal, hogy lefűteljék.

Lehetőleg éjnek idején emelve ki az ágyból. A javaslat indoklása olyan eszelekményekről beszél, amelyek megzavarni vagy veszélyeztetni képesek az

állam rendjét. Félő, hogy a javaslat mindenekelőtt az alantas közegek fejét fogja megzavarni s nyugtalanságot és bizonytalanságot fog teremteni. A javaslat egyébként igen helyesen megtiltja a lázadásra való felhívást, középületek, felszerelések, magánlakások, stb. feldúlását, középületekben barrikádok emelését. Hát vajjon ezek a rendszabályok csak a kommunisták ellen szólnak? A rombolást nem kell-e megtiltanunk jobb és baloldali elemek számára egyaránt? Javasolja a törvény gyökeres átdogozását, különben a magyar párt nem szavazza azt meg.

Belehalt sérüléseibe Cermák főpolgármester

Newyork, március 6. Cermak chicagói főpolgármester, aki a Roosevelt ellen megkísérelt merényletnél megsebesült, behalt sérüléseibe a miamii kórházban.

Ennek következtében Singarát, azolasz merénylőt, akít 80 évi fegyházra ítélték, ki fogják végezni, mert a 80 éves fegyházbüntetés feltételes volt és pedig olyképpen, hogyha a merénylet valamelyik áldozata behal sérülésébe, automatikusan a halálbüntetés lép érvénybe.

Holnap, csütörtökön: Paul Wegener első hangosfilmje: **"Öngyilkosok klubja"** Gyenge idegzetűeknek eltiltva.

Anglia visszavonja a Távolveletre irányuló fegyverszállítások tilalmát, ha a többi államok nem követik példáját

London, március 7. Az angol alsóház tegnapi ülésén Lansbury azt a kérdést intézte a külügyminiszterhez, hogy a többi országok kormányai fogják-e követni Angliát a Távolveletre irányuló fegyver- és hadianyagexport betiltása terén. Interpelláló rámutatott arra, hogy a Schneider-Creuzot és a Skoda éjjel-nappali üzemmel dolgoznak, hogy a rendeléseknek eleget tegyenek. Sir John Simon vá-

laszában kijelentette, hogy a hét végén Genfben utazik s első feladata a tilalom kérdésének tisztázása lesz. Csak ideiglenes jellegűnek tekinti az angol tilalmat, amelyet nem lenne célszerű Angliának egyedül fenntartania. Nem sok jele mutatkozott eddig annak, hogy a példát követni akarnák. Ha meggyőződnek a tilalom elrendelési remények céltalanságáról, vissza fogják vonni a tilalmat.

Egész Görögországban nyugodtan vették tudomásul Plastiras tábornok katonai diktatúráját

Számos politikai vezető letartóztatott. Ostromállapottal kormányoz a diktátor

Athén, március 7. Plastiras tábornok katonai diktatúrája első napján már ostromállapottal kormányoz. Mindennemű gyűlést és felvonulást betiltottak. Bevezették a levél-, táviró- és lapcenzurát. Számos politikai vezető letartóztatásba került. A napilapok tegnap Athénben nem jelentek meg. A vidéki városokban hivatalos tájékoztató szerint teljes a nyugalom.

Ujabb jelentések szerint Plastiras tábornok katonai diktatúráját egész Görögországban nyugodtan vették tudomásul. Az országban semmi sem zavarja a rendet.

Hadzsiakosz admirális, aki ellene szegült a diktatúrának s hadihajójával távozni készült a görög vizekről, letartóztatásba került.

A Szamos és Nádas kiáradt

Komoly árvízveszedelemmel fenyegetnek a napok óta tartó esőzések

Cluj-Kolozsvár, március 6. Az Uj Kelet tud.) A hóolvadások és a két nap óta tartó esőzések közepette Erdélyben ismét felütötte fejét az árvízveszedelem. Kolozsvár környékén mára komoly árvíz veszélyt jelentet-

tek. A Nádas-patak, mely minden évben veszedelmes áradásokat okoz, Magyarnádasnál kiöntött és a falu több házába behatolt.

A Szamos egyes pontokon szintén erősen megdagadt, mert a hegyi pata-

kok az esőzések következtében erősen megduzzadtak. A Nádasnak itt a Szamosban való egybefolyásánál rendkívül nagy a víz és itt komoly áradás bekövetkezéséről lehet tartani. Bár még eddig komolyabb károkról nem érkeztek jelentések, a hatóságoknak meg kell tenniük a szükséges intézkedéseket, hogy ne következzenek be a múlt évi tragikus események, amelyek százmillió károkat okoztak országszerte.

Négy pályadíjat tűzött ki a kolozsvári cionista szervezet

A kolozsvári E. Sz. N. Sz. kulturális és nevelő programjának fontos részét képezi az a jelentős határozat, mellyel négy pályamunkának a kiírását határozta el. Ezek a pályamunkák a cionista munka és ideológia erősítését célozzák, annak igazságát tudományos alapon fogják meg erősíteni. A munkák hivatva lesznek, mint nyomtatott mű Erdélyben és a többi magyar nyelvterületeken a cionista nevelő propaganda feladatait részben elvégezni. Ugyanezért módot tudunk nyújtani tehetséges fiatal embereknek arra, hogy őket munkájuk révén a zsidóság megismerje és az értékes tevékenységet megfelelően pályadíjak formájában honoráljuk. Ezzel a ténnyel egyébként az ifjúság ténylegesen bekapcsolódik legszélesebb vonatkozásban a cionista mozgalomba és annak tudományosan is részesévé válik.

A pályázati feltételek: A pályázaton részt vehet mindenki, aki a cionista szervezetnek a tagja. 2. A pályázat határideje 1933 május hó 30. 3. Beadás helye a Zs. N. Sz. irodája Cluj, Piata Unirii 22., II. em. 4. 4. A pályamunka zárt jellegű borítékban, a jellege külön borítékban, gépelt kettős sorközű egyoldalas gépírással adandók be. Legkisebb terjedelem 4 iv (32 nyomtatott oldal). 5. A pályamunkákat a bizottság nem adja vissza. 6. A pályadíjak a következők:

4 első díj á 1000 lej.
8 második díj á 500—500 lej.

7. Csakis eredeti munkákat kérünk, forrásmunkák megjelölésével. 8. A pályamunkák héber, román, magyar, német nyelven írhatók meg.

A pályamunkák címei az alábbiak:

I. Szociológiai munka

"A kelet-európai zsidóság gazdasági, szociális és kulturális helyzete és jövője különös tekintettel a romániai zsidók sorsára".

A munka alatt egy oly önálló ismertetést értünk, mely megbízható adatokkal rendszeresen mutatja be a kelet-európai zsidóság helyzetét fentvázolt vonatkozásban, a háboru befejezése óta. Az ismertetés figyelemmel kell legyen azokra a politikai és gazdasági körülményekre, melyekben a zsidóság e területeken él és mindazon törvényekre, melyek mai állapotát előidézték. Kiterjeszkedni továbbá jövőjére és azon momentumokra, amelyek nemzeti karakterének megőrzését alkalmasá teszik.

II. Irodalmi téma

"A jelenkori palesztinai héber irodalom".

Egy általános önálló ismertetés nyújtandó Palesztina mai kulturális helyzetéről, majd részletességgel kell bemutatni az irodalom és annak minden válfaja (lira, epica, színműirodalom, sajtó, iskola, stb.) helyzetét, ugyintén a mai palesztinai irodalmi áramlatokat. Ismertetni kell továbbá azokat a hatásokat, melyek a nemzeti jelleg kialakulására döntöttek.

III. Cionista politikai téma

"A cionista politikai problémák". Ezen munka elsősorban általános szempontból világitandó meg, majd rá kell térni a kérdésre romániai szempontból és foglalkozni kell a belpolitika és cionizmus viszonyával, valamint az egyes országgrészek (Erdély, Bukovina, Regát, Besarabia) cionista mozgalmanak fejlődésével és mai stádiumával.

IV. Történelmi téma

"A Balfour-deklaráció okai".

Ismertetendő a világháboru idejében kialakult politikai helyzet és Anglia viszonya a zsidókhöz abban az időben, továbbá a cionista komité működése (Weizmann, Usichkin, Motzkin) Londonban. Analizálni kell azután Anglia keleti politikájának motívumait és ismertetni a zsidó tömegek és a zsidó nép állapotát, ahogyan a Balfour-deklarációt fogadta.

EGYESÜLETI ÉLET

Marosvásárhelyi hírek

E hó 2-ikán az Avodah Klub helyiségében dr. Löwy Ferenc Marosvásárhelyi tudós főrebijja tartott előadást Spinozáról. Az előadást szépszámu és disztigvált közönség hallgatta végig, akik az előadót, — aki bizonyította, hogy Spinoza annyira a zsidóság és nem „kitagadott“, hogy ime egy rabbi is tarthat róla emlékbeszédet, lelkesen ünnepeleék.

Szombaton zajlott le a marosvásárhelyi Wizo-bál, amely kétségtelenül a szezon legjobb mulatsága volt. A bárnak átrendezett színpadon nívós és értekes műsor keretében a város legjobb táncosainak bemutatóiban gyönyörködött a közönség. A műsört Farkas Anus ritmikus táncitanáró saját kreációja száma vezette be, Utána fővárosi nívón mozgó szalon- és akrobata táncszámok következtek, amelyeket Grossmann Edit, Rankó Nővérek, Schwarcz Janesi, Fekete Pista és Rankó N. mutattak be. Vértés Lili egy melódikus dalt énekelt, kedves jelenség volt a színpadon. Az egyes műsorszámokat Hauptmann Oszkár szellemesen konferálta. A műsört tánc követte, ami a reggeli órákban, a legjobb hangulatban ért végett.

A Keren Kajemeth Lejiszráél marosvásárhelyi munkabizottsága f. hó 11-én purim alkalmával Fötér 44. sz. alatti helyiségében este 9 órai kezdettel jellemes mulatságot rendez. Az estély iránt máris nagy az érdeklődés, ami ismerve Kohn Mártonné elnök agilitását és ügyezetetét minden bizonytalnagszerűen fog sikerülni. Az estélyre külön meghívók nem lesznek kibocsátva, mindennemű felvilágosítást a KKL irodája, Fötér 44., II. em. nyújt.

Az Erdélyi Zsidó Arvagondozó marosvásárhelyi csoportja már november óta hetenként megrendezi vasárnap délutánoként a New-York-bárban tea délutánjait, amelyek mindig a legnagyobb siker jegyében zajlanak le. A közönség méltányolja azt az igazán nemes jótékony munkát amit az egyesület kifejt, naponta 60 gyermeknek adva reggelit és havonta 3-4000 lejt szétosztva készpénzben a helybeli árvák és szegények között és szívesen eljön ezekre a teákra, ahol kevés pénzért, izletes uzsonnát kap és elsőrendű jazz zene mellett táncolhatik. A legközelebbi tea f. hó 12-én lesz, amelyre a vezetőség egy nagyszerű purimi programot állított össze és amely éppen ezért a rendezésnél tovább fog tartani. Ezen a téan a háziasszonyi tisztséget fiatal leányok fogják gyakorolni, ami csak növelni fogja a tea vonzó erejét.

Alig egy hónapja, hogy megnyílt a zsidó klub, de már is a helybeli zsidóknak nélkülözhetetlen szórakozó helye lett. Az elegáns berendezett négy nagy terem estéről-estére tele van olvasó, kártyázó, romizó és sakkozó hölgyekkel és urakkal, akik szívesen töltik itten szabad idejüket. Minden kedden és szombaton este tánc van a fiatalok részére, akik ki is használják ezt az alkalmat. A klub Vásár hely zsidó életében nagy feladatot van hivatva betölteni, kiegyenlíteni és megszüntetni a felmerülő ellentéteket és összefogni a zsidóságot.

Az E. Zs. N. Sz. helycsoportjának dienszterjei során szerdán, f. hó 8-án este 9 órakor a Fötér 44., II. em. helyiségében hébernyelvű Trumpeldor-ünnepelejt rendez. A Dienszter iránt már is nagy érdeklődés nyilvánul meg. Meghívók nem lettek szétküldve. (H. L.)

Cionista dienszter. Szerdán este pontosan 9 órakor a Zs. N. Sz. helyiségében a rendezési dienszter keretében dr. N. M. Gelber fog előadást tartani „A zsidó hitközségi autonómia a történelem szempontjából“ címmel. Az előadásra vendégeket és érdeklődőket szívesen látnak, belépés díjtalan.

MUSSOLINI VALLOMÁSAI. Emil Ludwig, a világhírű író, a nagy emberek életének és belső világának ésszerű kutatója világhírű könyvét a mai Európa kétségtelenül legizgatóbb, legszívesebb politikai egyéniségéről — Mussoliniról írta. A könyv kapható az Uj Kelet könyvosztályában. Ára csak 57 lejt.

GRAND HOTEL
BUKAREST

A Galeries Lafayette, a Posta, a Cassá de Depuneri épületeivel, valamint a Banca Nationala és az Igazságügyi Palotával szemben.

Az utazó kereskedő és iparos urak külön szobákat kaphatnak, amelyek mintáik és gyártmányaik kiállítására alkalmasak.

Központi fűtés, telefon, meleg-hideg víz minden szobában. A lift berendezések biztosítják az emeletek gyors kiszolgálását.

A legmodernebb követelményeknek megfelelő fogadó-terem, olvasó- és levelező-termek.

Egészen speciális látványosság az ujonnan berendezett étterem és Lafayette kávéház-étterem, Grigoras Dinicu mester zenekarával és Hönisberg-Seidman jazz-el.

Vaskassza (safe) pénz és értéktárgyak megőrzésére. Irógépek díjtalanul állanak az i. t. vendégek rendelkezésére.

Podrász- és borbélyszalon, szabóműhely, vasaló- és mosóintézet a szállodában

SZINKÖR-FILM MŰVÉSZET

A világ két legnagyobb karakterszínésze és a világ legnagyobb kalandora

Emlékszik még e sorok olvasója Arzen Lupinre? Talán még sohasem volt népszerűbb kalandor-hős, nevezetesebb regényalak az irodalomban, mint Maurice Leblancnak ez a hőse, aki a legvakmerőbb, legmeglepőbb rablásokat, gaztetteket, csínyeket követi el, anélkül, hogy ellenszenvet lenne. Az uri betörő legremekebb típusa Arzen Lupin, aki amellett jószívű, rokonszenves, elegáns és akiben hallatlanul sok humor van. Maurice Leblancnak ezt a regényalakját a néma film korszakában sokszor vaszaron vitték, de a legutóbbi években mintha megfeledeztek volna róla. Most azonban feltámadt az emlékezés porából Arzen Lupin és Jack Conway rendezői keze alatt legizgalmasabb, de néhol a legmulatságosabb filmben tér vissza a közönség elé. Előkelő miliőben perog le a film fordulatos és meglepetésekben gazdag meséje, mint ahogy Arzen Lupin mindig csak előkelő főúri kastélyokban fordul meg. Feltáruinak előttiünk a párisi rendőrség kulisszatitkai is, ami mindig érdeklő a közönséget. De a kitünő témán a nagyszerű rendezésen és felejt hetetlen szép felvételeken kívül van még a filmnek egy kimagasló értéke: Arzen Lupint és az öt üldöző detektív-főnököt a legnagyobb karakterű két karakterszínész, John Barrymore és Lionel Barrymore játsszák.

Tudni valók az AVE CAESAR (Kereszt jegyében) csütörtöki premierjére

1. Az Ave Ceasar a Paramount film-óriása két részből áll és mindkét részt egyszerre vetíti a Szinkör mozgó és így minden előadás két és félórát tart.
2. Az Ave Ceasar előadásai naponként pontosan fél 3, 5, fél 8 és 10 órakor kezdődnek. Az előadásokon visszamaradni nem lehet.
3. Az Ave Ceasar előadásaira, tekintettel az óriási érdeklődésre és biztos torlódásra, a t. közönség sziveskedjék korán megjelenni a pénztárnál és lehetőleg előre megvásárolni a jegyeket.
4. A közönség kényelme érdekében minden délelőtt 10-12 óra között is pénztárt nyit a mozgósínház.
5. Az Ave Ceasar délutáni előadásaira két pénztár árusítja a jegyeket, külön a földszintre és külön az erkélyre.
6. Az Ave Ceasart óriási áldozatok árán csak 7 napi játszásra tudtuk megszerezni és azt tovább játszani semmi szín alatt nem áll módunkban, minthogy a filmet más városok is várják.
7. Az Ave Ceasar filmet külön szombat és vasárnap délelőtt fél 11 órakor is bemutatja a Szinkör mozgó.
8. Az Ave Ceasar előadásaira semmi-féle kedvezményes és szabadjegy kiadását nem engedélyezte a tulajdonos film-vállalat.

Az Opera műsora

Szerda, március 8: A bolygó hollandi. Péntek, március 10: Zóball; Casse Noisette (balett), Peer Gynt (balett). Premieriek.

Vasárnap, március 12 (este): Lohengrin.

ROYAL-MOZGO műsora

(Iparkamara új palotájában) Előadások kezdete: 3, 5, 7 és 9-kor.

Ma utoljára: Asszonyok bolondja. A legkacagatóbb német katonavígjáték. Jón Paul Wegener első hangosfilmje: az Öngyilkosok klubja.

Holnap, csütörtökön Paul Wegener első hangosfilmje: Öngyilkosok klubja.

SELECT-MOZGO műsora

Szerda 3, 5, 7 és 9 órakor:

Schönbrunni álom. A szezon legsikerültebb operettje. Főszerepekben: Martha Eggerth, Hermann Thimig, Hans Junkermann, Verebes Ernő. Műsoron kívül legújabb hangos heti hirodó.

CORSO-MOZGO műsora

Az ezred disze. Szenzációs katonai vígjáték. Ralph Arthur Roberts, Ida Wüst.

Szinkör-Mozgó műsora

Szerda 3, 5, 7, 9 órakor:

Anny Ondra ragyogó filmje: a Baby. Műsor előtt: A legújabb világhíradó. Csütörtökön: Ünneplés bemutató! Ave Ceasar. A kereszt jegyében. A legnagyobb németül beszélő film. Cecil B. de Mille rendezése.

URANIA-MOZGO műsora

Szerda 3, 5, 7 és 9 órakor:

Szegény leányt nem lehet elvenni. Közkívánatra! Wilhelm Thiele nagyszerű operettje. Főszerepekben: Renata Müller, Hermann Thimig. Műsoron kívül legújabb hangos heti hirodó.

RÁDIÓ MŰSOR

Szerda, március 8.

Bukarest, 17: Rádiózenekar. 20 Fuvola szólók. 20.40: Zongoraszólo.
Budapest, 9.15: Katonazene. 9.30: Hírek. 12.05: Cigányzene. 12.25: Hírek — 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek — 3.30: Diákfőlöra. 4: Háztartásról. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, 5: Ifjuságunk a mikrofon előtt. 6: Olasz nyelvoktatás. 6.30: Jazz. 19.15: Párisi emlékek. 19.45: Vonósnégyes. 21.45: Pontos időjelzés, időjárás, majd jazz.
Bécs, 19.30: Hauptmann művei.
Berlin, 20: Szórakoztató zene.
Breslau, 20: Tarka est.
Varsó, 22.15: Táncezene.
Milánó, 19: Grammfón.
Róma, 20.45: Filharmónikus hangv.
Pozsony, 18: Hangverseny.
Briinn, 19.25: Karének.
Osló, 21.20: Karének.
Stockholm, 20: Hegedűhangv.

Csütörtök, március 9.

Bukarest, 19.40: Opera. Utána hírek.
Budapest, 9.15: Ének, hegedű, zongora. 9.30: Hírek. 12.05: Házikvartett. 12.25: Hírek — 1: Pontos időjelzés, időjárás.

2.45: Hírek. 4: Komáromi kistfiu, előadás. 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. — 5: A földművelésügyi minisztérium előadása. 5.30: Cigányzene. 6.15: Kiárusítások és vásárok. 6.45: Zongora. 7.30: Külföldi negyedóra. 7.15: Színmű a Studióból. 9.30: Pontos időjelzés, időjárás. 9.45: Másfélórás könnyű zene. 10.30: Időjárás. Majd cigányzene.

Bécs, 20.05: Zenekari hangv.
Berlin, 19.50: Schubert: D-dur miséje.
Breslau, 21.20: Énekhangv.
Langenberg, 20: Zenekari és énekhangv.
Lipce, 21.45: Zongoraverseny.
Stuttgart, 21.30: Mozart: Jupiter szimfóniája.
Varsó, 20: Ukrán hangv.
Milánó, 19: Grammfón. 21: Opera.
Róma, 20.45: Szimf. hangv.
Prága, 19.25: Modern zene.
Pozsony, 19.40: Énekhangv.
Osló, 22.15: Európai hangv.
Strassbourg, 21.30: Zenekari hangv.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lejt, vasatagabb betűvel 6 lejt. Legkisebb apró hirdetés 30 lejt. Álláskeresőknek 20 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelzés levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Talmud Torah Diciosánmártin sucht per sofort zur Aushilfe Melamed ohne Familie für Anfänger. Guter Hábraist bezoruzgt. Gehalt: Wanderkost und 800 lejt monatlich. Reisespesen nur dem Gewählten. Adresse: Rabb. Krausz.

Csipebevarrás, függöny, ágyterítő, párnák montirozása, kelengyék készítése Wesselényi M. ucca 3. Weissmann R. —

Két szoba, konyha, fürdőszobás, vagy egy nagy üres szobát fürdőszobával keresek azonnalra. Cimeket kérem 888 telefonszám alá, vagy az Uj Kelet kiadóhivatalába leadni.

Kiadó 40 m. hosszú és 8 m. széles, cseréppel fedett szín 1000 négyzetméter területtel, bármily célra. Mészáros u. 8., I. emelet.

Eladó topolyabetés felháló és egy szecsakavágó. Mészáros ucca 8., I. emelet.

Két leányt szállásra felveszünk. Mészáros ucca 8., I. emelet.

Jól jövedelmező vállalatához 200.000 lejt-tel társat keresek, esetleg nőstüléssel egybekötve. Cim a kiadóban.

Szeszgyári kvótát bérelnék. Neumann, Reghin.

Háromszobás, komfortos lakás, két előszoba, külön bejárat, április 1-re kiadó. Léb fivére, P. Mihai V. 8.

Több évi gyakorlattal rendelkező tisztviselő keres nagyobb szállítási vállalatnál felügyelői, raktárnoki, spedítőri vagy ispani állást. Önálló munkaerő, a román, magyar és német nyelvet szóban és írásban tökéletesen birom. Vidékre is elmegyek. „Próbaidó“ jelígre.

Leépített tisztviselő keres nagyobb vállalatnál felügyelői, portási vagy külső tisztviselői állást szerény fizetésért, a román, magyar és német nyelvet szóban és írásban tökéletesen birom. Vidékre is elmegyek. „Állandó munka 3“ jelígre.

Kiadó különbejáratu butorozott szoba, esetleg teljes ellátással, napos, kertes udvar, C. Reg. Ferdinand 107., földszint.

Tizedesmerleg eladó. Karolina tér 4. szám alatt.

Elsőrangú cipőt

szolid árak mellett

ROTH cipésznél

Starada Memorandului 9.

Vidéki megrendelésekhez méretnek megfelelő egy használt cipő beküldése. Száját készítésű kész férfi cipők kaphatók!

SZERDA
Egy
akiknek
éhség...
hagyni?
a hat gy
ban, mék
zedik ék
okosabb
mondja
ségben,
a tegnap
het emi
az ideg
nema a
a kislán
mutathó
is kevés
benből
kaképté
mit. Mé
mán áll
ták az
tők öke
ról a m
lozsvár
gyereke
ró kis
volt egy
éjjeli ut
volt reg
lás elsz
tek be a
ültek a
az Uj K
jen, hát
egy kis
reszethez
hogy le
rek az
nek oly
ég és e
az éhsé
ki neve
szemü
kért és
előadót
felkelt
kiseb
zik“ —
is a ha
vány ké
ezt a h
lami se
sége ut
nak.
— A
tart. Pá
mány sz
run el
tart.
Nyug
pezsgő
teszi.
— Fe
lemsért
Andor a
tett kat
nem vol
azonban
osztottá
csajkájá
mestere
ban vol
letlen sz
időközbe
csak me
ság. A
tetést k
dor felh
után a
dort a
Ugyancs
Pancea
saját tu
mét a f
fedezte.
azzal ér
falu ke
szersmi
hadbíró

HIREK

Ma szerdán utoljára

„Asszonyok bolondja“

legkacagatóbb német katonavígjáték. Fősz.: SIEGFRIED ARNO, Ralph. A. Roberts

Royal Mozgóban

Egy kislány és öt kisfiu

akiknek sápadt kicsi arcán ott kiált az éhség... kit képes ez a látvány hidegen hagyni? Persze Mancika a legbátrabb a hat gyermek közül, mert ebben a korban, mikor még az ember nincs túl a tizedik életévén, a leányok fürgébbek és okosabbak, mint a kisfiuk. Meg is mondja a kislány bátran a szerkesztőségben, hogy „Nem ettünk ma sem, de a tegnap utaztunk és a vonaton nem lehet enni, mert a vonat ráz.“ A szülők: az idegsokkos apa és a kétségbeeséstől néma anya, szegyenkezve elhallgatják a kislányt. Az ő nagy nyomorukat nem mutathatja be gyermekszáj, férfisirás is kevés ahhoz. Hat gyerek van, Szabóból jöttek, az apa idegsokkos, munkaképtelen, az anya dolgozna, ha lenne mit. Megjötték Szabóból, mert nem római állampolgárok és miután nem tudták az idegen adót fizetni, kiutasították őket. Így értek egyik országhatárról a másikig való hányódás után Kolozsvárra. Korán reggel jött a vonat, a gyerekek éhesek és riadtak voltak, apró kis sírások fakadtak bennük, nem volt egy csike hely sem, ahova az egész éjjeli utazás után leülhettek volna. Nem volt reggeli, a huszonnégy óras kopplás elszédítette őket. Támlolyogva jöttek be a szerkesztőségbe. A gyerekek leültek a lépcsőre, az anya bejött, hogy az Új Keletől egy kis „hirdetést“ kérjen, hátha a jóemberek megszárnák és egy kis pénzhez juttatják, egy kis keresettség segítik őket. Hát mi megírjuk hogy leült hat kis, édes, csendes jó gyerekek az Új Kelet lépcsőjén, mindgyüknek olyan kék a szeme, mint a május virág és ez a hat pár szem már megtört az éhségtől, már nincs bennük gyermekek nevetés. Hat pár komoly, kis kékszemű gyermek ott ült a lépcsőn, enni kért és nem kapott. Amíg a szülők előadták a dolgot, az egyik gyermek felkelt a lépcsőről, karjára vette a legkisebbet és behozta. „Anyuka Vilike fázik“ — mondotta. Hát fázik és éheznek is a hat gyerek és kinyújtják kis sovány kezüket ezek között a sorok között az olvasó felé. Az olvasó vegye észre ezt a hat éhező gyereket és küldjön valami segítséget az Új Kelet szerkesztőségébe utján a hat éhes kis gyerekszárnak.

— A francia kormány ma államtanácsot tart. Párizsból jelentik: A francia kormány szerdán délelőtt az Elyséeben Lebun elnök jelenlétében államtanácsot tart.

Nyugodtan alszik, ha fürdőjét Velosa pezsgő fenyőtablettával gyógyhatásúvá teszi.

— Felmentette a hadbíróóság a fegyvelmsértéssel vádolt Katz Andort. Katz Andor a zilahi hegyvidékeszoknál teljesített katonai szolgálatot. Soha semmi baja nem volt felettései. A múlt év nyarán azonban egy délben, amikor az ebédet osztották ki, Katz sehoh sem találta a csajkáját, úgy, hogy azt hitte, hogy őrmestere, akivel régebben rossz viszonyban volt vette el a csajkát s dühében illetlen szavakkal illette az őrmestert. Katz időközben leszolgált katonai éveit és csak most vonta felelősségre a hadbíróóság. A katonai ügyész kétévi börtönbüntetést kért, míg a védőügyvéd Katz Andor felmentését kérte. Rövid tanácskozás után a hadbíróóság felmentette Katz Andort a fegyvelmsértés vádjáról. — Ugyancsak ma tárgyalta a hadbíróóság Pancea Jon mócsi őrmester perét, aki a saját tulajdonát képező lovának az életmét a falu legelőjének igénybevételevel fedezte. A hadbíróóság előtt az őrmester azzal érvelt, hogy a lónak az életmését a falu kellett volna fedezze, mert ez egy szerszám a falu céljait is szolgálta. A hadbíróóság felmentette az őrmestert.

Palestine Oil Industrie Shemen Ltd.-HAIFA Shemen ételolaj -- Shemen szappan

Ha az Ön fűszerese még nem tartja raktárán a SHEMEN ételolajat, kérje, hogy azt szerezzé be és vásárlása alkalmával ezen márkával szolgálja ki.

Aki egyszer kipróbálta a prima minőségű SHEMEN-MENORAH házi szappant, állandóan fogja használni. Darabja 6 lej.

Több mint 600 kereskedő árusítja a minőségben felülmúlhatatlan SHEMEN ételolajat, mert izletes, tiszta és kiadóságban vezet!

— Lengyelország megkettőzi a lengyel katonai őrség létszámát a danzigi kikötői negyedben. Genfből jelentik: A lengyel kormány kommunikéké juttatott el Danzig népszövetségi főbiztosához, amelyben közli, hogy felforgató elemek machinációi miatt kénytelen a danzigi kikötői negyedben levő lőszer- és hadianyagraktárak védelmére szolgáló lengyel katonai őrség létszámát a kétszeresére emelni. Danzig tiltakozik a lengyel intézkedés ellen.

Lázas betegeknek nyhe ürülést biztosít Kopro hashajtó csokoládé.

— Az oxfordi főiskolai hallgatók nem veszik revizió alá azt a határozatot, hogy háboruban nem hajlandó a hazát és királyt szolgálni. Londonból jelentik: Az oxfordi főiskolai hallgatók egyesülete nagygyűlést tartott, amelyen újra napirendre tűzték egy multkor állásfoglalásuk reviziója felőli döntést, amely állásfoglalás szerint az oxfordi diákok a jövőben nem lesznek hajlandók háboruban a hazát és a királyt szolgálni. Hosszas vita után 750 szavazattal 138 ellenében kimondták, hogy a régi határozatot nem veszik revizió alá.

— A KKASE rendezősége körültekintő igyekezettel dolgozik, hogy az unitárius kollegiumban f. hó 11-én tartandó sport és táncestélye a közönség legnagyobb megelégedésére szolgáljon.

— A nagyvárad ortodox zsidóság a máramarosi kolóniáért. Vasárnap délután impozáns metinget rendezett a nagyvárad ortodox zsidóság a Palesztinában létesítendő máramarosi kolónia érdekében. A gyűlést Kohn Dávid hitközségi elnök nyitotta meg, majd Fuchs Benjamin főrabbi emelkedett szólásra. Erec Jisraél felépíteni és beépíteni — mondotta a főrabbi — a Tora parancsa. A kritizáló munkát, egy politikamentes, konstruktív építő munkának kell felváltania. Az akció csak úgy lehet eredményes, ha a vallás szellemében folytatják le. Számunkra nem létezik ortodox-cionizmus és ha bármennyire is szent nekünk Palesztina, még sem képezheti vallásunk alappontját és itt ki kell jelentenem, hogy nem vagyok hajlandó semilyen ortodox-cionista politikát folytatni. Fuchs Benjamin főrabbi nyilvánvalóan arra célozott itt, nehogy összetéveszték ezt az akciót a cionizmussal, amelyet elvet. Elfelejté azonban, hogy az a Palesztina, amely ma újra szent lett az ortodox zsidóság számára is és amely ma hazát és egzisztenciát nyújt a zsidó nép összes rétegei számára, így a konzervatív zsidók is, — a cionizmus műve, a cionizmus alkotása. — Ezután Isacsohn havasmezői rabbi szólt fel. Megrázó szavakkal festette le a máramarosi zsidóság nagy nyomorát és kifejtette, hogy ez a zsidó réteg értéket jelent a zsidó országepítés számára. Ezek a zsidók összenöttek a földdel és ezért nem egy máramarosi, hanem egy erec-jisraéli kolonizációs mozgalomról van szó, amely a világ zsidóságának helyesléssel találkozik. Nagyjaik is megváltoztatták eddig vallott véleményüket Palesztináról. Hager volchovitz főrabbi ugyancsak a máramarosi zsidó nyomort vázolta és hangsúlyozta, hogy minden vallásos zsidónak követnie kell azt az utat, amely Erec Jisraélbe vezet. Nuszbaum Sámuel nagy beszédben hívta fel a nagyvárad zsidóságot a kolonizációs mozgalom támogatására, majd Freund Lajos határozati javaslatot terjesztett a gyűlés elé az akció felkarolására, amelyet egyhangulag el is fogadtak.

— A román és jugoszláv kormányok között szerződés jött létre a jugoszlávai románlakt területen felállítandó iskolák ügyében. Belgrádból jelentik: A román és a jugoszláv kormányok között szerződés jött létre, amely jugoszlávai románlakt területen román állami iskolák felállítását helyezi kilátásba. Nagyikindán ortodox román, Temesváron ortodox szerb püspökséget fognak felállítani.

— Ideges embereknek és lelkibetegeknek az enyhe természetes „Ferenc József“ keserűvíz rendszeres bélműködést, jó emésztést és elegendő étvágyérzetet teremt.

— Egy aranysejtenyű és két testvér a járásbíró előtt. A járásbíró előtt ma délelőtt humoros családi perpatvar játszódott le. Zágoni Szabó Mihály kolozsvári gazda beperelte öccsét becsületsértésért, mert ez azt híven, hogy Szabó Mihály lopta el a családi ereklyét képező aranysejtenyűt, rámondta, hogy tolvaj. A bíró előtt parázs veszekedést kezdett a két testvér: — Hát mit gondolsz kend — mondja az idősebbik Szabó —, hát hogy loptam volna el, mikor nem az enyim. — Hát talán éppen ezért lopta el, mert nem a magáé — mondja a bíró. Nygnehzen sikerült a két testvért lecsillapítani. A bíró ezer lejre ítélte az ifjabbik Szabót, mert beigazolódott, hogy tényleg megsejtette a bátyját. Mikor megtudta, hogy elítélték, nagy vehemenciával jelentette be, hogy fellebbez, mert ő igazságot akar.

— Dr Lengyel Miklós sebész, nőgyógyász, szülész rendeléseit Cal. Reg. Ferdinand (volt Ferenc József ut) 111 szám alatti gyógyintézetében ismét megkezdte.

— A Kolozsvári Román Zeneakadémia tanítvány-hangversenye. Vasárnap tartotta meg a kolozsvári Zeneakadémia saját koncerttermében tanítvány-hangversenyt. A program keretében szereplő tanítványok közül Z. Agopi finom billentésével, V. Braz szép tónusú hegedűjátékával és Weisz Klára elmélyült, kitűnő technikával előadott Liszt Legendájával tűnt ki.

Fársadalmi Lexikon a régi 1500 lej helyett 144 lej. (700 oldalon, 16 színes táblával, számos képpel és grafikonnal). Függetlenül: A szociális mozgalmak krónikája 1750-1928-ig. Egész vászonkötésben. — Ezenkívül sokezer irodalmi, tudományos és műszaki könyvkiadás. Lepage-nál, Kvár. — Kérje az óriási akció teljes jegyzékét. Pl. Bébel: A nő és szocializmus 270 lej helyett 72 lej. Knut Hamsun: Éhség 130 lej helyett 21 lej, stb., stb. — Postán utánvétellel 25 lej. Beküldve portómentes. Kérje a nagy jegyzékét (N. O. A.) Lepage-tól azonnal.

Paul Wegener első hangosfilmje, az „Öngyilkosok klubja“ Kolozsvárt. Csütörtöki kezdve egy kiváltságos nagy filmet vetít a Royal Mozgó. Paul Wegenernek, ennek az isten áldotta nagy tehetségnek első hangosfilmjét és egy uttal legerősebb alakítását, az „Öngyilkosok Klubja“t. Paul Wegener az ember szörnyű és elfajzott indulatainak legrealisabb megörökítője. Ebben a darabjában a borzalmas oly skáláját produkálja, hogy gyengeidegzetűeknek ezen darab megtekintése nem tanácsos. Kíváncsian várjuk ennek az általános becsült és szeretett nagy színésznek az első hangosfilmjét, mely berlini jelentések szerint naturalisabb borzalmasabb és művészi minden eddigi alkotásánál.

Szabadegyetemi előadás. A Zs. N. Sz. március 12-én rendezti következő szabad egyetemi előadását, melyre sikerült megnyerni dr. N. M. Gelbert, az Erdélyben jól ismert történészt, aki átutazóban egy rendkívül aktuális témáról fog beszélni. Előadásának címe: *Birobidsán-Palesztina*, mely téma már eleve biztosítja a legszelebb rétegeknek érdeklődését. Az utóbbi időben különösen a bal oldali mozgalmak és szervek élesen kritizálják az erecsisraéli telepítéseket és kétségbe vonják annak prosperitását. Tudott dolog továbbá, hogy a szovjet éppén a palesztinai kolonizáció el-lensulyozására Birobidsánban, Szibériában az Amur mellett, zsidó telepítést végez és ennek keretében akarja a zsidó kérdés helyes megoldását igazolni. Ez a kérdés tehát ma igen aktuális és sokat vitatott, bizonyos tehát, hogy a kolozsvári zsidóság érdeklődéssel fogja fogadni az előadást.

— Kilencmilliárdra tehető Amerikában a farmeradósságok összege. Londonból jelentik: Amerikában a farmeradósságok összege 9 milliárd dollárra tehető. Ennek legalább fele összege behajthatatlan.

— A nemzetközi kötések irányító valutája a francia frank lett. Londonból jelentik: A tőzsdén tegnap nem jegyezték a dollárt. A nemzetközi kötések irányító valutája a dollár helyett átmenetileg a francia frank lett.

— Rendkívüli nehézségekkel küzd az amerikai államkincstár. Newyorkból jelentik: Az amerikai államkincstár rendkívüli nehézségekkel küzd. A rendes költségvetési deficiten kívül ebben az évben lejár 11.3 milliárd dollár állami tartozás, amelyből félmilliárd március közepéig rendezendő. Pénzügyi körök aggodalommal figyelik az eseményeket. Nem tudni, hogy az államkincstár miből fogja rendezni a tartozásokat, hiszen a további infláció veszélyekkel járhat.

— Wagner Richard-émlékünnepély a kolozsvári Román Operában. Tegnap este Wagner Richard-émlékünnepély volt a kolozsvári Román Operában, a nagy zeneköltő halálának ötvenedik évfordulója alkalmával. A nagy zeneköltő emlékére rendezett Wagner-hét első előadásaként Tannhausert adták elő a szokott módon és művészi odaadással. Az ünnepség bevezető előadását „Wagner operáinak filozófiája“ címen Vladimir Ghidonescu egyetemi tanár tartotta, aki mély, analitikus szellemű előadásában jellemző portréját adta Wagner gigászi egyéniségének. Az előadást a lelkes közönség hosszantartó tapsokkal honorálta.

A ZSIDÓKÓRHÁZ PURIMI BÉLYEGAKCIÓJA. A Kolozsvári Zsidó kórház által megindított purimi bélyeg akció az eddigiek szerint itélve, minden várakozáson felüli sikerrel fog járni és beigazolja azt, hogy nagy sikert csakis a széles tömegre alapozott akció hozhat. Már eddig is ugyszólván az összes zsidó iskolák, valamint olyan helyeken, ahol zsidó iskola nincs, a zsidó hitoktatást intéző tényezők nagy lelkesedéssel bejelentették részvételt az akcióban, mert valamennyien már a kezdetén azt tapasztalták, hogy az ifjúság nagyon szívesen hozza meg ezt a csekély áldozatot, amit purimra kérnek tőlük a szegény betegek. Azonban az akció még kiszélesedést is nyert, mert akárhány helyen az ifjú sághoz csatlakoztak a felnőttek is, akiknek eddig nem volt módjuk fillereikkel támogatni az erdélyi zsidóságnak ezt a nagyszabású karitatív intézményét, ezek is megragadják az alkalmat, hogy egy számba se jöhető csekélység árán leröjűjk a szeretet adóját a kórház iránt. A kórház vezetősége a sikerre nézve zsinórmértékűl az év elején rendezett kórházi szombatot, veszi, amely az erdélyi zsidóságot általánosan sujtó krízis mellett is várakozáson felül sikerült. És itt nem annyira a nagy hitközségeket vette a kórház számításba, habár ezek is erejükön felül adakoztak, mint inkább a sok kicsiny hitközséget, a maroknyi, faluhoz kötött, ezernyi apró gondold birkózó zsidó közületeket, amelyek a kérésre mind adománnyal válaszoltak. A naszdómegeyi Sajó, a máramarosi Sajó, Petrova Leordina, Ispánmező, Ombód, Pomi, Pankota, Deda, Székelykorsztr, Nagypelcske, Kissebes Lónya és ki tudná őket mind felsorolni, de a legmeghatóbb volt a bőzdújfalusi székelyzsidó kórházi szombatja, amelyben mind kivették részüket, mind, akik a tavasszal leétek, jégverést szenvedtek és egy sem maradt ki az adakozók közül. Ilyen példák után a kórház vezetősége bizalommal tekint a purimi akció elé is és bizalommal fordul a zsidó közönség szívéhez, mert akármilyen szegények is vagyunk, de Bőzdújfalunál egynek sincs kevesebbje.

UJ KELET *Legújabb hírek*

„Ébredj Franciaország!” — írja a Liberté a német választásokról

Többsége ellenére is parlament nélkül fog kormányozni a német reakció

Poroszországban lehetségessé vált alkotmányos kormány alakulása. A bajor tartománygyűlést is fel fogják oszlatni. Darmstadtban a nácik elégették a köztársasági lobogót. Lelőttek két kommunistát a fogházörök. Nyilvánosságra hozzák a kommunisták lázításaira vonatkozó anyagot

Megsemmisítik a kommunista mandátumokat?

Berlin, március 7. Az összeülő birodalmi gyűlés felhatalmazást fog adni a birodalmi kormányoknak a hosszabb tartalmú parlament nélküli kormányzásra.

A poroszországi választási eredmény lehetővé teszi alkotmányos kormány alakulását Poroszországban. A miniszterelnök Göring, vagy von Papen lesz.

Az Angriff örömmel állapítja meg, hogy a választási eredmények tanúságot szentelnek a nemzeti szociálista párt többmillió szavazatot hódított el a marxista fronttól. A Kreuzzeitung azt hangoztatja, hogy most már meg van a lehetősége az ertőeljes és céltudatos német állam kiépítésének. A Börsenzeitung leszögezi, hogy Németországnak most már alkalma fog nyílani arra, hogy megalkuvás nélküli külpolitikát inauráljon.

A tartományi önkormányzatok hatyudala

Berlin, március 7. A birodalmi gyűlési választások eredménye megingatta a szász és a délnémet kormányok helyzetét. Valószínű, hogy közelebről sor fog kerülni az országok tartománygyűléseinek lefosztatására, hogy a törvényhozó testületek a mostani választásoknak megfelelő kormányokat állítsanak az ügyek élére.

Hessen tagállam és Bremen Hansa város önkormányzatát a birodalmi kormány felfüggesztette. Hessenben dr. Werner pénzügyi főtanácsos lett a birodalmi főbiztos.

Münchenben a bajor kormány minisztertanácsot tartott, amelyen a birodalmi gyűlési választások után keletkezett helyzetet foglalkoztattak. Kétségtelen, hogy amennyiben a nemzeti szociálisták és a bajor néppárt között nem jönne létre meg egyezés az új bajor kormány megalakítása tekintetében, a tartománygyűlést fel fogják oszlatni, hogy a parlament összetétele megfeleljen a választók mai akaratának, amellyel még Bajorországban is a legnépesebb párttá emelhetik a nemzeti szociálista pártot.

A badeni nemzeti szociálisták iratot juttattak el a badeni kormányhoz, melyben a kormány haladékalán visszalépését követelik, tekintettel a birodalmi gyűlési választások eredményére.

Bremen és Lübeck szociáldemokrata szenátorai leköszöntek állásukról. Bremenben a birodalmi kormány dr. Markert, Lübeckben dr. Schroedert nevezte ki rendőrfőnöké.

Hamburg szenátusának felügyeleti jogát a városi rendőrség felett megnyirbálták s a birodalmi belügyminiszter Richter nemzeti szociálista szenátort állította az újjászervezendő hamburgi rendőrség élére.

Egyidejű jelentés szerint Weimarban, Dessauban, Bremenben és Lübeckben rohamcsapatok kitűzték a város háza ormára a horogkeresztes lobogót. Darmstadtban hasonló akció után a nemzeti szociálisták csoportja a város háza előtti térségen elégette a köztársasági zászlót. A tartománygyűlés épülete előtt incidensek fordultak elő, de a rohamcsapatoknak sikerült a hesseni parlament épületére is kitűzni a zászlójukat.

A francia sajtó hangja

A párizsi sajtó aggodalommal kommentálja a nacionalizmus előretörését a németországi választásokon.

A Journal des Debats a németországi választási eredményeket kommentálva, azt a megállapítást teszi, hogy a demokrácia és a köztársaság meghalt Németországban. A Liberté „Ébredj Franciaország!” címmel vezércikkezik a választásokról.

Ezzel egyidejűleg a francia lapok a németországi választási eredményekkel kapcsolatban azt is leszögezik, hogy a pillanat igazán nem kedvez a leszerelés eszméjének.

A harmadik internacionálé a szociálista-kommunista egységfrontért

Oberhausenben két letartóztatásban levő kommunista vezetőt, aki szökni

akartak a letartóztatási intézetből, az örök menekülésük közben lelőttek.

Egyébként rövidesen nyilvánosságra fogják hozni a kommunista lázadásra vonatkozó bizonyító anyagot.

Beavatott helyekről szerzett értesülések szerint még a birodalmi gyűlés összeülése előtt sor kerül a kommunista párt törvényen kívülé nyilvánítására és a párttagok mandátumainak megsemmisítésére.

Ezzel kapcsolatban jelentik, hogy Bazel kommunista lapja közli a harmadik internacionálé felhívását a szociálista-kommunista egységfront megalakításáért.

A bukaresti hadbíróóság megkezdte a letartóztatott kommunisták kihallgatását

Bucuresti-Bukarest, március 7. A bukaresti hadbíróóságon ma kihallgattak 31 kommunistát, akik kurirszolgálatot teljesítettek. Váratlan házkutatások alkalmával sikerült felfedezni a berlini és bécsi kommunista központok által küldött egész levelezést.

Ma Bardescu kapitány, a hadbíróóság előadója, megkezdte annak a 230 munkás-

nak kihallgatását, akiket a grivítai incidensek alkalmával tartóztattak le és azóta Jilavában fogva tartanak. Valószínű, hogy a munkások közül többeket ismét szabadlábra fognak helyezni. Ugyancsak ma kezdték meg a vizsgálatot a letartóztatott Patrascanu Laurentiu ügyvéd ügyében is, akit azzal vádolnak, hogy a grivítai zavargások értelmi szerzője volt.

Mussolinin és Hitler Genfben várják szombatira

Párizs, március 7. A Paris Midi arról cikkezik, hogy szombaton Genfben a kormányelnökök bevonásával nagy fontosságú tanácskozások lesznek. Maedonald és Deladier szombaton Genfben részt fognak venni a leszerelési tanácskozáson, sőt szó van arról, hogy Hitler és esteleg Mussolini is személyesen fognak bekapcsolódni a leszerelési konferencia főbizottságának tanácskozáiba. A lap diplomáciai körökből azt az értesítést szerezte, hogy Maedonald feltétlenül el akarja háritani a leszerelési tanácskozá-

sok eredménytelenségét és két formulát ajánl a kibontakozásra vonatkozólag. Az egyik terv szerint a francia és a német kormányoknak össze kell ülniök a fegyverkezési egyenjogúság gyakorlatba való átvitelének megvitatására, a másik elgondolás szerint nemzetközi egyezményt kell elfogadni a leszerelési konferencia elnapolása előtt, amelyben az aláíró államok háromtól öt évig terjedő időtartalomra kötelezik magukat, hogy nem folytatják a fegyverkezést.

Házkutatást tartott a berlini rendőrség a cionista diákszövetség helyiségében

Beuthenben megölték egy zsidó régiségkereskedőt. Letartóztatták, majd szabadlábra helyezték a keleti zsidók berlini klubjának husz tagját

Berlin, március 7. A németországi nemzeti szociálista terror, antimarxista támadásaival párhuzamosan haladnak az antiszemita kilengések és üldözések. Nehány nappal ezelőtt megírta az Uj Kelet, hogy Göring rendőrsége kommunisztagnu című házkutatást tartott a liberális zsidók „Central Verein”-jának helyiségé-

ben. A házkutatás világszerte élénk felháborítást keltett, de ennél is nagyobb meglepetést váltott ki a németországi cionista diákszervezetek szövetségének központi helyiségében tartott rendőri vizsgálat. Tegnapelőtt éjszaka feltizenkét óra körül a bűnügyi osztály mintegy husz tisztviselője házkutatást tartott a zsidó nem-

zeti alapon álló diákság helyiségében. A diákszövetség tagjai közül a késő esti órákban senki sem tartózkodott már a helyiségben. A rendőrtisztviselők félegykor hagyták el a helyiséget, miután hűbavalónak bizonyult minden kutatásuk.

Beuthenben egy Joseph Steiner nevű zsidó régiségkereskedőt lakásának ajtaja előtt halva találták súlyos fejlövessel. A tettesek kilétét még nem sikerült megállapítani. Egyes verziók szerint a szombatról vasnapra virradó éjszaka folyamán nemzeti szociálista egyenruhába öltözött egyének hatoltak be a régiségkereskedő házába. Steiner a többszörös dörömbölésre éjszaka egy órakor kinyitotta az ajtót és abban a pillanatban agyonlőtték. A tettesek eszerint nyomban elmenekültek. A gyilkosság hátterét teljes homály borítja, miután Steiner nem politizált és jelentéktelen tagja volt a város társadalmának.

A múlt hét egyik napján este tíz óra körül váratlanul megjelent a rendőrség a Berlinben élő keleti zsidók „tea szobájában” és az összes jelenlevőket, mintegy husz egyént őrizetbe vett. A legközelebbi rendőrsztra vitték őket, ahol megállapították személyazonosságukat, majd szabadlábra helyezték az egész társaságot.

Az osztályorszjáték húzása Az Iliescu bankház közli:

Bucuresti-Bukarest, március 7. Az osztályorszjáték mai húzásán nyertek: 500 ezer lejt: 36.996. 60 ezer lejt: 55.856. 30 ezer lejt: 78.296. 68.863. 20 ezer lejt: 20.776. 26.338. 63.312. 15 ezer lejt: 21.117. 44.386. 1901, 765, 4330 és 61.417.

Megindult a hadbíróósági eljárás az uniformisos-cuzista képviselői ügyében

Bucuresti-Bukarest, március 7. A katonai ügyészség a kamarától kérte Ciolac képviselő mentelmi jogának felfüggesztését. Miután erre eddig nem kapott választ, a hadbíróóság elhatározta, hogy Ciolac ellen az eljárást folytatja a parlament hozzájárulása nélkül is, az alkotmány 55-ik szakasza értelmében, amely tettenézésről szól. A bíróság elrendelte Ciolac sürgős beidézését.

SPORT

A Haggibbor hírei

A turista-szakosztály alakuló gyűlése. Mint azt már megírtuk, a Haggibbor megalkította turista-szakosztályát. A szakosztály vezetősége most kitűzte az alakuló gyűlés időpontját. Felkérjük tehát mindazokat, akik a szakosztályba belépni kívánnak, jöjjenek el minél nagyobb számban a gyűlésre, ahol egyben a szezon programját is megbeszéljük. Reméljük, hogy azon zsidó ifjak, akik eddig más klubokban voltak beiratkozva, most a Haggibborba lépnek át. A gyűlés csütörtökön este fél 9 órakor lesz a Haggibbor Kossuth Lajos ucca 10. sz. alatti helyiségében.

Kondíciótréning a Haggibborban. A Haggibbor box- és kondíciótréning-szakosztályt szervezett meg. Mindkét szakosztály Gyémánt tréner vezetése alatt fog működni. A kondíciótréningeknek az a célja, hogy azokban a sportágakban, ahol a test mozgékonyasága és ruganyosasága nagy szerepet játszik, ugymint: torna, futball, vívás és box, a sportolókat szabványos gyakorlatok, stb. által állandóan felkészítse és mozgásban tartsa. Gyémánt tréner ezenkívül oldboyok részére is rendez kondíciótréningeket. Kérjük az érdekelteket, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg alakuló gyűlésünkön, már csak azért is, hogy a tornaórák időpontjának megállapítása könnyebben menjen. A gyűlést szerdán este 9 órára tűzte ki a vezetőség. (Kossuth Lajos u. 10. sz.)

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. Telefon: 9-77.

Taxa post.
plátite in
No. 224.715

da Baron
Telefon:
Havonta 1
évre 600,
földre: Ha
félévre 6,
detések di
KELET
szidóság e
keink utá
rás megje

AMIKOR

Iorga pro
még mindig
sának aran

Iorgának
felejtette n
volt, csak é
gyan korm
távoztak a

Es ilyené
„Nem tu
más nem is
senkinek né
sága, mint

Utána né
a befejezet
hogy a kül
a francia. r
belpolitikáb
kozás és h
tett állami
értői „mű”

Ezt a mű
be Iorga.

Mert absz
ben lehetőv
hogy levonu

Költség

A hivatal
ségez ped
mizmust ad

Természet
1932-ben 2
lam, de 19

vételre szá
A parlam

vazni a költ
és ebből fiz

De miből
aiszter illuz

Honnan é
szag a 18

lyct a feleld
alig három

a belföldi sz

Ma a husz
budget is il

a gazdasági
szélfuvasa

kártyavárat,

De két év
kellős közep

bevételi elő
tásk meg a p

tőket, hogy
ségefen ref

luxusát.

Akkor fel
ki az adófi

honnán ös
tényleges sz

rátus fennta
kában mind

s a történel
torolva.

Igaz viszo
késői elégté

segíteni má

ltt van r

Meg kell
ember, hogy

Egy tizenha
gezte magát